

Primaria oraşului Briceni

PROGRAMUL DE REVITALIZARE URBANĂ AL ORAŞULUI BRICENI

2026-2030

Primăria orașului Briceni

Date de contact:

Persoana responsabilă de revitalizarea urbană – Artiom REABOI

Telefon: + 373 694 53 774

Email: primaria.orasului-briceni@apl.gov.md

Programul de Revitalizare Urbană (PRU) al orașului Briceni 2026-2030 a fost elaborat în baza principiilor de participare, transparență și parteneriat. Programul a fost aprobat la ședința Consiliului orașenesc Briceni nr. 1/1 din 23 ianuarie 2026.

CUPRINS

I. Introducere

- 1.1. Orașul Briceni – prezentare generală
- 1.2. Conceptul și procesul de revitalizare urbană
- 1.3. Corelarea Programului de Revitalizare Urbană cu documentele strategice naționale, regionale și locale

II. Analiza orașului – determinarea zonelor degradate și a zonei de revitalizare

- 2.1. Delimitarea zonelor orașului
- 2.2. Descrierea metodologiei de studiu
- 2.3. Analiza diferențelor între părțile orașului
  - 2.3.1. Sfera socială
  - 2.3.2. Sfera economică
  - 2.3.3. Sfera de mediu
  - 2.3.4. Sfera spațial-funcțională
  - 2.3.5. Sfera tehnică
- 2.4. Identificarea zonei degradate
- 2.5. Determinarea zonei de revitalizare

III. Analiza aprofundată a zonei de revitalizare

- 3.1. Sfera socială
- 3.2. Sfera economică
- 3.3. Sfera de mediu
- 3.4. Sfera spațial-funcțională
- 3.5. Sfera tehnică

IV. Viziunea și obiectivele de dezvoltare a zonei de revitalizare

V. Proiectele de revitalizare urbană

- 5.1. Proiecte de bază
- 5.2. Proiecte complementare

VI. Cadrul financiar

VII. Implementarea și managementul programului de revitalizare

VIII. Monitorizarea și evaluarea implementării programului de revitalizare

Anexe

ACRONIME

ADR	– Agenția de Dezvoltare Regională
APL	– Administrația Publică Locală
CC	– Comisia Consultativă
CDR	– Consiliul pentru Dezvoltare Regională
FNDRL	– Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală
MIDR	– Ministerul Infrastrurii și Dezvoltării Regionale
ONG	– Organizații non-guvernamentale
POR	– Program Operațional Regional
PRU	– Program de Revitalizare Urbană
PUG	– Plan Urbanistic General
SNDR	– Strategie Națională de Dezvoltare Regională
RU	– Revitalizare Urbană
VM	– Valoare minimă
ZAL	– Zona Antreprenoriatului Liber
ZR	– Zona de Revitalizare

I. INTRODUCERE

1.1. Orașul Briceni – prezentare generală

Orașul Briceni este o veche localitate moldovenească. Denumirea arhaică a orașului Briceni, când localitatea era doar un mic sătuc este „Adicăuți”, anume sub acest nume a fost atestată prima dată localitatea Briceni. Cea mai veche atestare documentară, descoperită până acum, este din 1562. Cu denumirea de Briceni prima dată apare într-un uric semnat de Gașpar Voievod în 1616.

Simbolica orașului Briceni, aprobată de consiliu local, include steagul și stema localității:

Orașul Briceni reprezintă centrul administrativ al raionului. Suprafața construită a orașului constituie aproximativ 5,03 km², cu un perimetru de 14,06 km. Orașul Briceni este așezat în valea formată de râulețele Lopatnic și Vilia, lângă magistrala auto Bălți – Cernăuți, la frontieră cu Ucraina. Este situat la 28 km de orașul Edineț și la 230 km nord de Chișinău.

Relieful din această zonă este în general un relief de colină, dar valea râulețului Lopatnic, ce trece prin orașul Briceni, se întinde pe un teren lung de la nord-est spre sud-vest pînă la râurile Racovăț și Prut. Resursele de apă sînt formate de râurile Prut, Racovăț, Draghiște, Lopatnic, Vilia.

Orașul Briceni este traversat de următoarele trasee rutiere:

- drumul național **M5** (Frontiera cu Ucraina – Criva – Bălți – Chișinău – Tiraspol – frontiera cu Ucraina);
- drumul republican **R11** (Frontiera cu Ucraina – Briceni – Ocnîța – Otaci – R8);
- drumurile regionale **G1** (G5 – Briceni – Cotiujeni – Larga – frontiera cu Ucraina) și **G5** (Frontiera cu Ucraina – Grimăncăuți – Briceni – Corjeuți – Tețcani – G3).

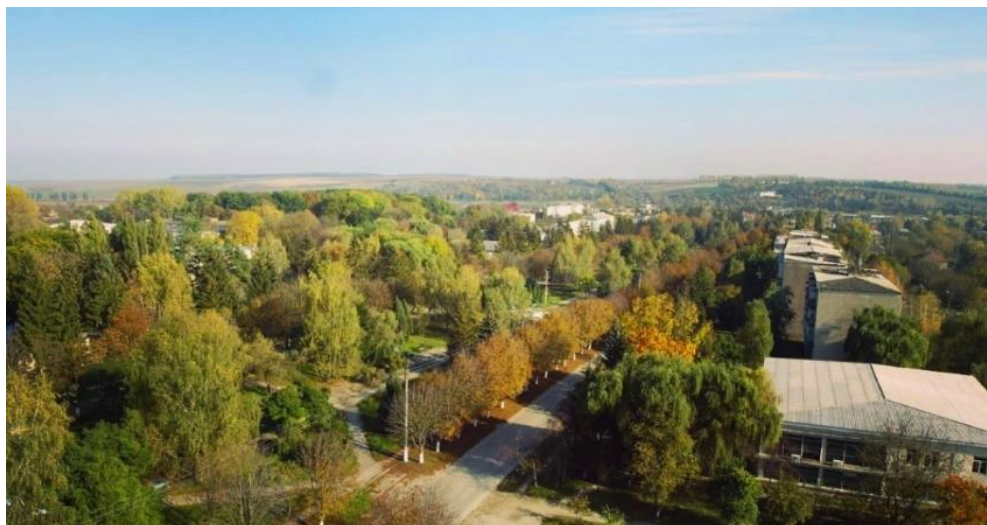
Așezarea geografică reușită, calitatea înaltă a solului și doar o parte nesemnificativă a terenurilor erodate fac orașul mai atractiv pentru investitorii străini și interni care vizează piețele regionale.

Pe teritoriul orașului activează peste 200 de agenți economici, ce reprezintă afaceri mari, mijlocii și mici, care contribuie la bugetul orașului, aduc o contribuție semnificativă în infrastructură, crează locuri de muncă nu doar pentru locuitorii orașului Briceni, dar și pentru cei din localitățile din apropiere.

În oraș funcționează cinci filiale ale băncilor, casă de deservire, două pieți, câteva restaurante și cafenele.

Pe teritoriul orașului sunt amplasate două gări auto, care asigură nu doar legătura între localitățile din țară, dar și în rute internaționale.

Orașul Briceni este o localitate verde, ce include mai multe zone de odihnă și recreere: aici sunt 3 scuaruri, parc și zonă de odihnă cu 4 lacuri. În apropierea orașului crește o pădure, care se extinde pe un teritoriu de 30 ha, în care cresc în cea mai mare parte, stejari și brazi, vârsta cărora este de 60-70 ani.

Imagine de ansamblu a orașului Briceni cu zone verzi

În prezent, populația orașului Briceni este constituită preponderent din moldoveni și ucraineni, iar limbile vorbite sunt: moldovenească (română), rusă și ucraineană.

1.2. Conceptul și procesul de Revitalizare Urbană

Conceptul de Revitalizare Urbană a fost introdus în Republica Moldova în cadrul proiectului „*Support Guvernului Republicii Moldova în implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020 prin dezvoltarea urbană integrată și sustenabilă*”, implementat de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova în colaborare cu Ministerul Investițiilor și Dezvoltării din Polonia, care este și principalul finanțator. Proiectul a fost implementat în 15 localități urbane din Republica Moldova și a avut drept scop elaborarea Programelor de Revitalizare Urbană (PRU) pentru orașele participante prin care autoritățile locale își definesc un program de acțiuni asupra unei zone ale orașului aflată în situație de criză.

În orașul Briceni procesul de elaborare a Programului de Revitalizare Urbană a demarat în anul 2025 cu suportul tehnic și metodologic oferit de Agenția de Dezvoltare Regională (ADR) Nord.

Elaborarea Programului de Revitalizare Urbană al orașului Briceni s-a realizat în conformitate cu Liniile Directoare privind Revitalizarea Urbană în Republica Moldova și Ghidul privind revitalizarea urbană pentru orașele din Republica Moldova.

Prin urmare, Programul de Revitalizare Urbană (PRU) al orașului Briceni reprezintă un document operațional pentru o perioadă de 5 ani (2026-2030) în domeniul revitalizării și definește obiectivele, direcțiile, activitățile și proiectele de revitalizare, precum și principiile mecanismelor de coordonare și management, monitorizare și evaluare ale programului.

Scopul PRU al orașului Briceni este să identifice cele mai acute probleme din oraș, de ordin social, în primul rând, și totodată să propună pași concreți pentru dezvoltarea echilibrată a localității, începând cu soluționarea problemelor în cea mai subdezvoltată zonă a orașului.

În acest context, localitatea a fost supusă unei diagnoze complexe, per zone urbane, privind situația socială, economică, de mediu tehnică, și infrastructura tehnico-edilitară. În urma analizei a fost identificată zona cea mai degradată a orașului (cu concentrarea celor mai multe fenomene negative) – partea orașului pentru care se elaborează, în final, Programul de Revitalizare Urbană.

Întregul proces de elaborare a PRU Briceni a inclus următoarele etape:

1. Delimitarea orașului pe zone.
2. Analiza zonelor în baza indicatorilor sociali, economici, de mediu, spațial-funcționali și tehnici, cu efectuarea ulterioară a diagnozei pentru identificarea zonei degradate.
3. Analiza Aprofundată a Zonei Degradate: vizite de observare și corelare a diagnozei pe indicatori a orașului cu situația în teren, de identificare a resurselor / potențialului, problemelor neevidențiate de indicatori, precum și de identificare a liderilor locali.
4. Crearea Comisiei Consultative, constituită din reprezentanți ai instituțiilor publice, activiști civici, lideri locali și agenți economici din zona de revitalizare identificată.
5. Generarea ideilor de proiect, menite să soluționeze problemele identificate în zona de revitalizare, cu membrii comisiei consultative, precum și cu comitetul de coordonare din cadrul administrației publice locale.
6. Consultarea și aprobarea Programului de Revitalizare Urbană în cadrul ședinței Consiliului orașenesc Briceni.

Imagine: Clădirea Primăriei orașului Briceni

Pentru procesul de elaborare a acestui document din partea APL a fost responsabil Artiom Reaboi, viceprimar al orașului Briceni. Datele și informațiile din acest document au fost colectate din diferite surse, urmând principiile de transparență și participare civică: vizite în teren, comisii consultative locale (*vedeți anexele prezentului document*).

1.3. Corelarea Programului de Revitalizare Urbană cu documentele strategice

PRU Briceni a fost elaborat având în vedere conexiunea atât cu documentele de nivel local, cât și cu documentele de politici de nivel regional, național și internațional.

- **Agenda „2030” Obiectivele de Dezvoltare Durabilă** – Obiectivul 11 „Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile”.
- **Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”** este un document național de viziune strategică pe termen lung, care indică direcțiile de dezvoltare a țării și a societății și care adaptează prioritățile, obiectivele, indicatorii și țintele angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova cu contextul național. PRU se corelează cu Obiectivul general 2. „Îmbunătățirea condițiilor de trai”.
- **Liniile Directoare privind revitalizarea urbană în Republica Moldova** cuprind abordarea complexă și inovatoare a problemelor având ca bază elementele generale și etapele de realizare a unui PRU care se axează pe trei dimensiuni importante: a) Dimensiunea economică a revitalizării, b) Dimensiunea fizică a revitalizării, c) Dimensiunea socială a revitalizării.
- **Strategia Națională de Dezvoltare Regională (SNDR) 2022-2028** – principalul document sectorial de planificare a politicii de dezvoltare regională elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR), aprobată prin HG nr.40 din 26.01.2022. Una din prioritățile strategice ale SNDR ține de consolidarea rolului și funcțiilor orașelor în calitate de motoare de reșterea a competitivității regiunilor.
- **Programul Operațional Regional (POR) Nord 2025-2028** – principalul document de programare strategică elaborate la nivel regional, ce urmează a fi aprobat prin decizia Consiliului pentru Dezvoltare Regională (CRD) Nord în anul 2025. Programul stabilește prioritățile de dezvoltare a Regiunii de Dezvoltare Nord (RDN), inclusiv și pe dimensiunea revitalizării orașelor mici și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice.

Orașul Briceni nu dispune de Plan Urbanistic General (PUG) și nici nu are elaborat Regulamentul Local de Urbanism. Respectiv, PRU Briceni vine drept prim pas și document de bază pentru PUG-ul viitor. Se cere ca PUG-ul viitor să țină cont de prevederile stabilite în acest document strategic și viziune locală.

II. ANALIZA ORAȘULUI BRICENI – DETERMINAREA ZONELOR DEGRADATE ȘI A ZONEI DE REVITALIZARE

În continuare va fi prezentată analiza orașului Briceni, accentul fiind pus pe problemele, necesitățile, dar și potențialul orașului. Analiza are ca scop identificarea zonei orașului aflată în stare de criză, potrivit recomandărilor Liniilor Directoare privind Revitalizarea Urbană în Republica Moldova.

2.1. Delimitarea zonelor orașului Briceni

Orașul Briceni a fost împărțit în trei zone urbane, fiind luate în considerare potențialul social, economic și infrastructural ale fiecărei zone. Numărul locuitorilor din fiecare zonă și suprafața ocupată este prezentată în tabelul nr.1.

Tabelul 1. Numărul populației și suprafața orașului pe zone urbane

Denumirea zonei	Numărul populației potrivit datelor statistice	%	Suprafața, km²	%
Zona 1	2930	31,16	2,30	25,49

Zona 2	3123	39,61	3,177	35,22
Zona 3	1832	23,23	3,544	39,29
Total	7885	100	9,021	100

Analiza pe zone a oraşului a fost făcută pentru a identifica zona de criză – zona degradată a oraşului unde se concentrează cele mai multe fenomene negative de ordin social, economic, mediu, spaţial-funcţional şi tehnic.

În continuare se prezintă o descriere succintă a fiecărei zone urbane a oraşului.

Zona 1 acoperă centrul oraşului şi este reprezentată în principal de sectorul privat, incluzând şi obiective infrastructurale importante: centrul oraşului cu instituţii comerciale şi administrative, două autogări şi piaţa. Aici se concentrează cel mai mare număr de agenţi economici, ceea ce este legat de infrastructura dezvoltată de transport şi comerţ. În această zonă se află numeroase instituţii de învăţământ. De asemenea, în zonă se găsesc principalele instituţii culturale, cum ar fi *Casa Cărţii „Alexe Rău”* şi *Casa de Cultură*.

Imagine: Bustul lui Ștefan cel Mare și Sfânt din scuraul central

Zona 2 cuprinde o parte din centrul oraşului, reprezentată preponderent de blocuri locative cu o densitate mare a populaţiei, precum şi câteva străzi cu sector privat.

Imagine: Cartier locativ din Zona 2

Parcul „Valea Lacurilor”, situat în această zonă şi considerat unul dintre cele mai importante resurse naturale, se află într-o stare nesatisfăcătoare şi necesită modernizare urgentă şi crearea unor oportunităţi suplimentare de recreere. Activitatea economică este moderată, însă întreprinderile mici şi mijlocii se confruntă cu dificultăţi cauzate de infrastructura limitată şi lipsa investiţiilor.

Problemele legate de accesibilitatea transportului și nivelul scăzut al iluminatului stradal agravează vulnerabilitatea socio-economică a zonei.

Imagine: Parcul „Valea Lacurilor”

Zona 3 cuprinde câteva blocuri locative și majoritatea sectorului privat, caracterizându-se prin densitate scăzută a populației și un număr mai mic de locuitori. Activitatea economică este cea mai redusă, fapt explicat prin distanța față de centru, precum și prin întinderea mare a teritoriului și densitatea redusă a clădirilor. În zonă există obiective sportive și educaționale care necesită reparații și modernizări. De asemenea, aici se află un scuar mic. În general, infrastructura socială și amenajarea urbană sunt mai puțin dezvoltate decât în celelalte zone, ceea ce este legat în principal de întinderea teritoriului și de densitatea scăzută a construcțiilor.

Totodată, în Zona 3 își desfășoară activitatea Centrul de sănătate Briceni, instituție care asigură servicii medico-sanitare atât pentru locuitorii orașului Briceni, cât și pentru populația întregului raion Briceni.

Imagine: Centrul de Sănătate Briceni

2.2. Descrierea metodologiei de studiu

Identificarea zonelor degradate a fost realizată în baza a 5 categorii de indicatori: a) sociali, b) economici, c) de mediu, d) spațial-funcționali, e) indicatori tehnici. Pentru colectarea acestor indicatori s-a colaborat cu diverse instituții publice, printre care: Agenția națională de ocupare a forței de muncă, Direcția asistență socială și protecție a familiei, Inspectoratul General de Poliție,

Primăria orașului Briceni, Centrul de Sănătate, etc. Astfel, în cadrul programului, au fost analizați 20 *indicatori* din domeniile nominalizate, în baza cărora a fost stabilită zona degradată a orașului. Lista indicatorilor utilizați în analiză este prezentată în tabelul 2.

Tabelul 2. Valoarea indicatorilor la nivelul or. Briceni pe domenii

Domeniu	Indicatori	Valoarea la nivel de oraș	Raportat la 100 locuitori	Tip de indicator¹
Social	Numărul șomerilor	51	0,65	Regresiv
	Numărul beneficiarilor de asistență socială	61	0,77	Regresiv
	Numărul nou-născuților	18	0,23	Progresiv
	Numărul persoanelor decedate	23	0,29	Regresiv
	Numărul beneficiarilor Centrului Comunitar Multifuncțional	36	0,46	Regresiv
	Numărul copiilor în situație de risc	34	0,43	Regresiv
	Numărul persoanelor cu grad de dizabilitate	387	4,91	Regresiv
	Numărul de apeluri la poliție	949	12,04	Regresiv
Economic	Numărul agenților economici care activează în oraș	203	2,57	Progresiv
Mediu	Numărul platformelor de colectare a deșeurilor	21	0,27	Progresiv
Spațial Funcțional	Numărul instituțiilor educaționale (grădinițe, școli, colegii)	11	0,14	Progresiv
	Numărul instituțiilor culturale (case de cultură, biblioteci)	2	0,03	Progresiv
	Numărul instituțiilor medico-sanitare	2	0,03	Progresiv
	Numărul facilităților sportive (stadioane, terenuri sportive)	7	0,09	Progresiv
	Numărul zonelor de recreere (parcuri, scuaruri, alei, etc.)	5	0,06	Progresiv
Tehnic	Numărul persoanelor conectate la sistemul de alimentare cu apă	3540	44,90	Progresiv
	Numărul persoanelor conectate la sistemul de canalizare	2548	32,31	Progresiv
	Lungimea sistemului de iluminat public (km)	28,36	0,36	Progresiv
	Lungimea drumurilor (km)	45,279	0,57	Progresiv
	Lungimea drumurilor care necesită reparație (km)	24,144	0,31	Regresiv

¹ Indicator progresiv - indicator a cărui valoare ridicată exprimă starea bună a zonei

Indicator regresiv - indicator a cărui valoare ridicată exprimă starea degradată a zonei

Pentru compararea zonelor urbane au fost utilizate mărimile relative ale indicatorilor (raportați la 100 locuitori). Indicatorii relativi obținuți la nivelul fiecărei zone urbane au fost comparați cu valoarea medie pe oraș. În cazul în care, indicatorul per zonă denotă o situație negativă în raport cu media pe oraș, atunci zona respectivă a fost marcată cu culoarea oranj. Respectiv, zona care a acumulat cele mai multe fenomene negative (preponderent de ordin social) a fost identificată ca zonă degradată a orașului.

Un rol important în identificarea zonelor degradate au avut vizitele în teren. Pentru compararea datelor colectate cu situația din teren a fost creată o echipă de lucru care a efectuat vizite de cercetare în zonele degradate, în perioada mai-iunie 2025. Echipa a fost constituită din specialiști din primărie, reprezentanți ai poliției și Direcției asistență socială și protecție a familiei.

De asemenea, la identificarea zonei degradate a fost luat în considerare și potențialul de dezvoltare al acesteia, amplasarea strategică, implicarea și activismul civic al locuitorilor zonei, dar și de existența inițiativelor civice deja în derulare în zonă.

2.3. Analiza zonelor delimitate

2.3.1. Sfera socială

Domeniul social este sfera cea mai importantă pentru a înțelege cum trăiesc oamenii din oraș. Astfel, au fost utilizați 8 indicatori de ordin social, oferiți de instituțiile abilitate pentru a face o analiză a situației sociale din oraș.

După cum este indicat în Tabelul 3 au fost analizate datele cu privire la următorii indicatori: 1) numărul șomerilor; 2) numărul persoanelor beneficiarilor de asistență socială; 3) numărul nou-născuților; 4) numărul persoanelor decedate; 5) numărul beneficiarilor Centrul Comunitar Multifuncțional; 6) numărul copiilor în situație de risc; 7) numărul persoane cu grad de dizabilitate; 8) numărul de apeluri la poliție.

Zonele care indică prezența unor procese negative în raport cu media pe oraș au fost evidențiate cu culoarea oranj.

Tabelul 3. Ratele indicatorilor sociali pe total oraș și pe zone, raportat la 100 de locuitori

Sector	Nr. șomeri	Nr. beneficiari de asistență socială	Nr. nou născuți	Nr. decese	Nr. beneficiari Centrul Comunitar Multifuncțional	Nr. copii în situație de risc	Nr. persoane cu grad de dizabilitate	Nr. apeluri la poliție
Progresiv / Regresiv	R	R	P	R	R	R	R	R
Media pe oraș (VM)	0,65	0,77	0,23	0,29	0,46	0,43	4,91	12,04
Zona 1	0,99	1,19	0,20	0,27	0,65	0,38	5,43	10,44
Zona 2	0,42	0,61	0,22	0,16	0,35	0,48	4,48	13,76
Zona 3	0,49	0,38	0,27	0,55	0,49	0,44	4,8	11,58

Din tabelul de mai sus rezultă, că pe domeniul social, **Zona 1** și **Zona 2** sunt zone cele mai degradate cu cea mai mare acumulare de fenomene negative, cu câte 4 rate din 8 indicatori sociali regresivi peste media per oraș. Totodată, este de menționat, că **Zona 3** este unica zonă, în care 6 rate din 8 indicatori sociali regresivi sunt sub rata medie per oraș, ceea ce scoate în evidență nivelul redus al fenomenelor negative din zona respectivă.

Mai jos sunt prezentate imagini unde sunt reflectați indicatorii sociali pe zone.

2.3.2. Sfera economică

În anul 2024 în orașul Briceni au fost înregistrați 203 de agenți economici. Potrivit Registrului de evidență a agenților economici, se observă că **Zona 2** și **Zona 3** indică număr mult mai mic al agenților economici, față de **Zona 1** și media pe oraș (*Tabelul 4*).

Situația economică a orașului Briceni conform indicatorilor economici analizați, arată o tendință de creștere a unităților comerciale în zonele cu acces public ridicat, precum Zona 1.

Tabelul 4. Ratele indicatorilor economici pe total oraș și pe zone, raportat la 100 de locuitori

Sector	Numărul agenților economici, care activează în zonă
Progresiv / Regresiv	P
Media pe oraș (VM)	2,57
Zona 1	3,69
Zona 2	1,76
Zona 3	2,18

Concentrarea pe zone a agenților economice în orașul Briceni

Distribuția agenților economici în cadrul acestor zone este următoarea:

- Zona 1 (centrul orașului) – 108 agenți economici;
- Zona 2 (cartiere rezidențiale adiacente centrului) – 55 agenți economici;
- Zona 3 (zone periferice ale orașului) – 40 agenți economici.

Analiza distribuției spațiale a agenților economici evidențiază o concentrare semnificativă a activității economice în **Zona 1**, ceea ce se explică prin prezența obiectivelor infrastructurale și comerciale-cheie – piața orașului, două autogări, unități de alimentație publică, comerț și servicii. Aceasta este zona centrală cu cel mai mare trafic pietonal și rutier, devenind astfel cea mai atractivă pentru desfășurarea activităților antreprenoriale.

Imagine: Spații comerciale din centrul orașului

În **Zona 2**, activitatea economică este moderată, fiind prezentă în principal sub forma afacerilor mici și mijlocii orientate spre deservirea cartierelor locative.

Zona 3 se caracterizează prin cea mai mică densitate a activității economice, fapt determinat de distanța față de centru, conexiunile slabe de transport și un număr mai redus de locuitori.

Prin urmare, cea mai mare concentrare a agenților economici este observată în zonele cu infrastructură comercială și de transport bine dezvoltată. Acest aspect trebuie luat în considerare în planificarea măsurilor de revitalizare – pentru o dezvoltare echilibrată a orașului este important să fie stimulate activitățile economice și în zonele mai puțin dezvoltate, inclusiv prin modernizarea infrastructurii, îmbunătățirea accesibilității și crearea condițiilor atractive pentru investitori.

2.3.3. Sfera de mediu

Pentru a avea o imagine clară a stării mediului la nivel de sectoare ale orașului au fost analizați atât indicatori cantitativi, cât și cei calitativi. Ca indicator cantitativ a fost aplicat *numărul platformelor de colectare a deșeurilor*.

Tabelul 5. Numărul punctelor de colectare a deșeurilor și a gunoiștilor neautorizate, raportat la 100 de locuitori

Sector	Numărul platformelor de colectare a deșeurilor
Progresiv/Regresiv	P
Media pe oraș (VM)	0,27
Zona 1	0,07
Zona 2	0,35
Zona 3	0,44

Evacuarea deșeurilor

În prezent, în orașul Briceni, evacuarea deșeurilor acumulate din sectorul locativ, sectorul privat, instituțiile publice și de la agenții economici este asigurată de Întreprinderea Municipală „Gospodăria Comunal-Locativă Briceni” (Î.M. „GCL Briceni”).

În anul 2024, volumul total al deșeurilor acumulate și evacuate a constituit 18 834 m³. Deșeurile sunt transportate la poligonul existent, amplasat în extravilanul localității, în afara hotarelor orașului.

Infrastructura actuală a poligonului necesită modernizare: teritoriul nu este îngrădit, lipsește sistemul de drenaj, nu există sistem de supraveghere video, paza este asigurată doar pe timp de zi, ceea ce crește riscul depozitării ilegale a deșeurilor și al incendiilor.

Pe teritoriul orașului sunt instalate 21 de platforme de colectare a deșeurilor, distribuite neuniform între cele trei zone:

- Zona 1 (centrul orașului) – 2 platforme;
- Zona 2 (cartiere rezidențiale) – 11 platforme;
- Zona 3 (periferie) – 8 platforme.

Imagine: Platformă de colectare a deșeurilor

Această distribuție este determinată de faptul, că platformele sunt amplasate exclusiv lângă blocuri locative multietajate, în timp ce locuitorii caselor individuale încheie contracte directe cu Î.M. „GCL Briceni” pentru evacuarea deșeurilor.

Una dintre problemele stringente o constituie calitatea redusă a organizării și funcționării punctelor de colectare existente. Cele mai frecvente dificultăți identificate sunt: a) cetățenii aruncă deșeurile în afara containerelor, pe terenul adiacent; b) depozitarea deșeurilor interzise și necorespunzătoare: crengi, frunze, materiale de construcție, deșeuri voluminoase și echipamente electrice; c) lipsa sistemelor de supraveghere video la platformele de colectare, ceea ce contribuie la apariția deșeurilor ilegale și îngreunează identificarea celor care încalcă regulile.

În consecință, Primăria orașului Briceni este nevoită să contracteze tractor și camion de la întreprinderea municipală pentru a evacua aceste deșeuri la poligon, ceea ce generează cheltuieli considerabile din bugetul local.

Apă și canalizare

Alimentarea cu apă

Sistemul de alimentare cu apă potabilă din orașul Briceni acoperă practic toate sectoarele rezidențiale, inclusiv blocurile locative, instituțiile sociale și o parte semnificativă a sectorului privat. Alimentarea cu apă este centralizată și asigură condiții sanitare și igienice de bază pentru populație. Cu toate acestea, în pofida acoperirii generale, există cazuri de uzură a rețelelor de apă, în special în zonele periferice, ceea ce necesită întreținere tehnică periodică și reînnoirea infrastructurii.

Canalizarea

Spre deosebire de alimentarea cu apă, situația sistemului de canalizare rămâne problematică și reprezentată neuniform în diverse sectoare ale orașului. În prezent, sistemul centralizat de canalizare deservește în principal blocurile locative și câteva străzi adiacente, a căror apropiere față de aceste blocuri permite conectarea tehnică mai simplă la rețeaua generală. Aceste zone sunt racordate la sistemul de canalizare care direcționează apele uzate către Stația modernă de epurare a apelor uzate, dată în exploatare cu sprijinul Agenției Cehe de Dezvoltare. Capacitatea proiectată a stației este de 1020 m³ pe zi.

Imagine: Stația modernă de epurare a apelor uzate

Totodată, majoritatea caselor din sectorul privat al orașului nu sunt conectate la rețeaua de canalizare centralizată. În schimb, sunt utilizate haznale, care sunt golite la solicitarea individuală a locatarilor (în medie de 1-2 ori pe lună). Practica demonstrează, că o parte semnificativă a acestor haznale sunt amenajate fără respectarea normelor sanitare, gropile sunt săpate direct în sol, fără impermeabilizare, ceea ce duce la poluarea solului și la riscul contaminării apelor subterane.

Una dintre problemele cheie este lipsa canalizării centralizate în sectorul privat, în special în zonele cu densitate scăzută a populației. Astfel de sectoare sunt dificil și costisitor de conectat la rețelele existente din cauza distanțelor mari și a lipsei infrastructurii necesare.

Totodată, un obstacol major rămâne costul ridicat al proiectării lucrărilor și construcției rețelelor de canalizare. Aceasta se datorează în principal distanței mari dintre casele din sectorul privat, precum și reliefului complicat al terenului, ceea ce sporește costurile tehnice și financiare ale lucrărilor.

De asemenea, numărul limitat de potențiali consumatori pe unitatea de lungime a rețelei reduce fezabilitatea economică a investițiilor. Fără atragerea finanțării externe, realizarea unor astfel de proiecte este practic imposibilă.

Trebuie menționat și faptul că tarifele ridicate la energia electrică, necesară pentru funcționarea stațiilor de pompare, influențează direct costul serviciilor prestate și, implicit, tarifele pentru consumatorii finali.

2.3.4. Sfera spațial-funcțională

Sfera spațial-funcțională este una importantă din punctul de vedere al accesului cetățenilor la diferite instituții de ordin social, precum și la zone de recreere. Astfel, au fost utilizați 5 *indicatori de ordin spațial-funcțional*, oferiți de instituțiile abilitate pentru a face o analiză a situației sociale din oraș.

După cum este indicat în Tabelul 6, au fost analizate datele cu privire la următorii indicatori: 1) numărul instituțiilor educaționale; 2) numărul instituțiilor culturale; 3) numărul instituțiilor medico-sanitare; 4) numărul facilităților sportive; 5) numărul zonelor de recreere.

Tabelul 6. Ratele indicatorilor spațial-funcționali, raportat la 100 de locuitori

Sector	Nr. instituții educaționale	Nr. instituții culturale	Nr. instituții medico-sanitare	Nr. facilități sportive	Nr. zone de recreere
Progresiv/Regresiv	P	P	P	P	P

Media pe oraș (VM)	0,14	0,03	0,03	0,09	0,06
Zona 1	0,27	0,07	0	0,14	0,10
Zona 2	0,06	0	0	0,06	0,03
Zona 3	0,05	0	0,11	0,06	0,05

Zone verzi (parcuri, scuaruri, gazoane)

Zonele verzi reprezintă un element esențial al mediului urban, contribuind la îmbunătățirea calității vieții populației, la crearea condițiilor pentru recreere, socializare și menținerea echilibrului ecologic. În orașul Briceni, aproape toate sectoarele locative dispun de teritorii verzi de diferite dimensiuni: curți ale blocurilor locative, scuaruri, parcuri, coridoare verzi de-a lungul râulețelor, precum și suprafețe împădurite. Distribuția acestor spații pe teritoriul orașului poate fi considerată relativ uniformă.

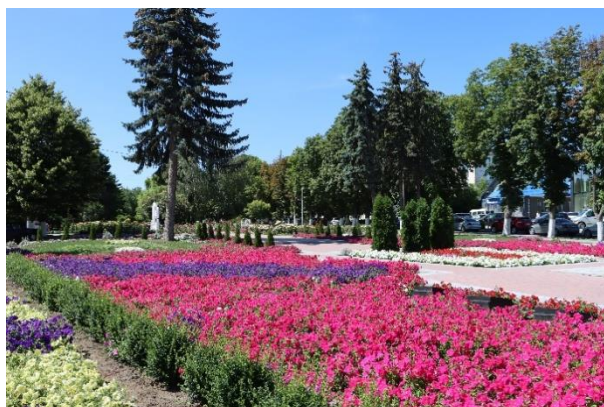

Imagine: Alee din scuarul central

Cu toate acestea, în majoritatea cazurilor, aceste zone se află într-o stare nesatisfăcătoare. Teritoriile verzi sunt neamenajate, suferă din cauza lipsei mobilierului urban, a degradării aleilor pietonale sau a lipsei totale a acestora, precum și a iluminatului public slab sau inexistent. Toate acestea limitează considerabil utilizarea lor de către locuitori și reduc potențialul estetic și recreativ al orașului.

Zona 1 – Parcul Central și lacul orașului

Principalul obiectiv verde din Zona 1 este *Parcul Central* al orașului Briceni. Parcul este dotat cu sistem de iluminat, alei pavate și mobilier urban (bănci, coșuri pentru deșeuri), însă întreaga infrastructură necesită reabilitare – pavajul este parțial deteriorat, iar mobilierul este învechit și trebuie înlocuit. În ciuda infrastructurii de bază existente, starea generală a parcului necesită o abordare complexă de reamenajare.

Imagine din scuarul central al orașului

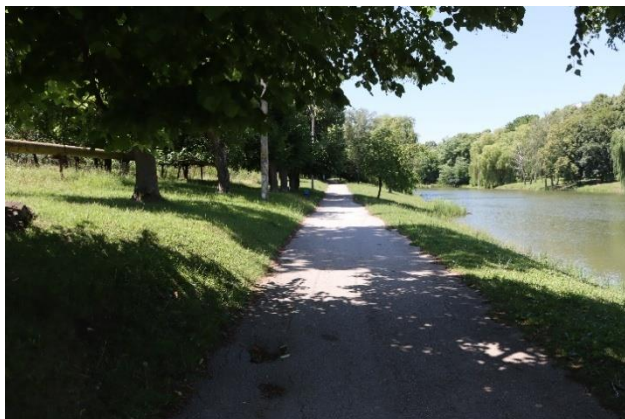
Lacul comsomolist se află în prezent într-o stare avansată de degradare. Lipsa amenajării, a infrastructurii accesibile și a întreținerii regulate face ca această zonă să nu fie utilizată ca spațiu de agrement public. Totuși, lacul are un potențial ridicat de reabilitare ecologică și recreativă. Amenajarea acestuia poate include curățarea malurilor, instalarea aleilor pietonale, iluminatului, băncilor, precum și crearea unei zone de promenadă sau activități sportive.

Imagine: Lacul orașului

Zona 2 – Parcul „Valea Lacurilor”

În Zona 2 se află una dintre cele mai promițătoare zone verzi ale orașului – *Parcul „Valea Lacurilor”*. Acesta reprezintă un spațiu natural vast, cu vegetație bogată și un lanț de patru lacuri, ceea ce îl face un complex natural unic în intravilanul orașului. Parcul este situat în apropierea imediată a centrului orașului, ceea ce îi oferă un potențial ridicat de a deveni un loc recreativ principal pentru locuitorii și vizitatorii Briceniului.

Imagine: Parcul „Valea Lacurilor”

În prezent, teritoriul parcului se află într-o stare nesatisfăcătoare și necesită o reabilitare complexă. Este necesară pavarea aleilor pietonale, instalarea mobilierului urban modern (bănci, coșuri pentru deșeuri), precum și a unui sistem de iluminat pentru siguranța vizitatorilor în orele de seară.

Imagine: infrastructura de acces învechită a Parcului „Valea Lacurilor”

În plus, datorită prezenței lacurilor, există posibilitatea dezvoltării unor activități de agrement acvatic în perioada estivală – închirierea de bărci sau hidrobiciclete, instalarea unor pontoane temporare și amenajarea unor coborâri sigure către apă. Aceste măsuri ar spori considerabil atractivitatea zonei și ar crea condiții suplimentare pentru activități recreative.

Parcul „Valea Lacurilor” are potențialul de a deveni una dintre cărțile de vizită a orașului Briceni, cu condiția realizării unor măsuri bine direcționate de revitalizare.

Zona 3 – Scuarul din sectorul locativ

În Zona 3 se remarcă un scuar de mici dimensiuni, dar cu potențial, care în prezent nu este dotat cu alei, iluminat public sau mobilier urban. Cu toate acestea, printr-o intervenție minimă, acest spațiu poate fi transformat într-o zonă de odihnă și socializare de interes local.

Locuri și terenuri de joacă

Crearea condițiilor pentru activitate fizică și jocuri pentru copii reprezintă o componentă importantă a unui mediu urban confortabil și influențează în mod direct calitatea vieții populației. În cadrul acestei direcții au fost analizate terenurile de joacă pentru copii și obiectivele sportive existente în orașul Briceni, cu scopul de a identifica starea actuală, problemele și perspectivele de dezvoltare.

Terenuri de joacă pentru copii

În prezent, în orașul Briceni funcționează mai multe terenuri de joacă, destinate petrecerii timpului liber și asigurării unui mediu sigur pentru copii. Cea mai mare și modernă zonă de joacă este amplasată pe bulevardul central al orașului. Aceasta este dotată cu un strat protector antitraumă, elemente moderne pentru recreere (leagăne, topogane, cățărători, etc.) și corespunde normelor sanitare și tehnice.

Imagine: Teren de joacă din scuarul central

Aproape toate curțile blocurilor locative din oraș sunt dotate cu elemente de joacă pentru copii. În majoritatea cazurilor, aceste terenuri au fost amenajate la inițiativa locatarilor, care au instalat leagăne, topogane, gropi cu nisip și alte elemente pentru agrement. Primăria orașului a susținut inițiativa cetățenilor, dotând aceste spații din curți cu echipamente suplimentare, ceea ce a permis îmbunătățirea condițiilor de agrement pentru copii.

Imagine: Teren de joacă din cadrul unui bloc locativ

Totuși, sectorul privat al orașului rămâne insuficient dotat cu terenuri de joacă. Acest lucru se datorează în primul rând lipsei terenurilor publice disponibile pentru amenajarea lor, precum și densității scăzute a populației din aceste zone. Existența terenurilor virane și lipsa infrastructurii stradale amenajate îngreunează suplimentar organizarea spațiilor publice pentru jocurile copiilor. În rezultat, o parte semnificativă a copiilor din aceste zone nu au acces la spații de joacă echipate și sigure.

Zone sportive

Dezvoltarea infrastructurii sportive este un element esențial al unui mediu urban sănătos, contribuind la dezvoltarea fizică a tineretului, promovarea unui mod de viață sănătos și desfășurarea evenimentelor de masă.

Zona 1

Principalul obiectiv sportiv din Zona 1 este *Stadionul Central* al orașului Briceni. Acesta reprezintă un complex sportiv multifuncțional, utilizat activ atât pentru antrenamente, cât și pentru competiții.

Pe teritoriul stadionului este amplasat un teren de fotbal care corespunde cerințelor de bază pentru desfășurarea meciurilor și evenimentelor sportive de diferite nivele. Acest teren este utilizat în mod regulat de echipele locale și de secțiile sportive.

Tot pe teritoriul stadionului se află un bloc administrativ, în care sunt amenajate vestiare, o sală de sport pentru fitness și o sală pentru box. Aceste spații oferă condiții confortabile pentru sportivi și permit desfășurarea antrenamentelor pe tot parcursul anului.

Imagine: Stadionul Central al orașului

În imediata apropiere a stadionului funcționează o platformă sportivă deschisă, utilizată pentru activități fizice în aer liber, în special în sezonul cald. Aceasta reprezintă un element important al infrastructurii sportive, atât pentru grupuri organizate, cât și pentru vizitatori individuali.

În această zonă a fost construit și un complex sportiv acoperit modern, care este un obiectiv multifuncțional. Totuși, la momentul redactării documentului, complexul nu a fost dat în exploatare, ceea ce limitează utilizarea lui de către populație.

Imagine: Complexul sportiv acoperit modern

Totodată, o atenție deosebită necesită *stadionul Liceului nr. 1*, care se află într-o stare nesatisfăcătoare, aproape avariată, și nu poate fi utilizat pe deplin pentru procesul educațional și activitățile recreative.

Zona 2

În Zona 2, cel mai important obiectiv sportiv este *terenul sportiv multifuncțional* cu acoperire artificială, amplasat în Parcul „Valea Lacurilor”. Acesta este utilizat în mod activ pentru mini-fotbal, baschet, volei și alte tipuri de sport. Lângă teren sunt instalate echipamente de fitness în aer liber, ceea ce oferă locuitorilor de toate vârstele posibilitatea de a face sport în spațiu deschis.

Imagine: Terenul sportiv multifuncțional din Parcul „Valea Lacurilor”

De asemenea, în această zonă se află stadionul de pe teritoriul fostei clădiri a Liceului nr. 3, care se află într-o stare deplorabilă. În prezent, pe acest loc este în curs de implementare un proiect de construcție a unui stadion de mini-fotbal cu acoperire artificială, ceea ce va extinde semnificativ în viitor accesul populației la infrastructura sportivă de calitate.

Imagine: Stadionul de pe teritoriul fostei clădiri a Liceului nr. 3

Zona 3

În Zona 3, pe teritoriul I.P. Liceul Teoretic „Grigore Vieru”, se află un stadion care, în prezent, este într-o stare de degradare. Având în vedere importanța socială a unei asemenea platforme, aceasta poate fi reabilitată și utilizată ca spațiu deschis pentru elevi și locuitorii blocurilor din apropiere.

Nu departe de liceu funcționează o școală sportivă, în cadrul căreia există un complex sportiv multifuncțional acoperit și o sală pentru fitness. Ambele obiective necesită reabilitare, deoarece se află într-o stare uzată și nu corespund standardelor și cerințelor moderne și de securitate privind infrastructura sportivă.

În concluzie, orașul Briceni dispune de mai multe obiective de infrastructură sportivă și de joacă, însă o parte semnificativă dintre acestea necesită modernizare, reabilitare sau darea în exploatare.

Instituții de învățământ și educație

Sistemul educațional joacă un rol esențial în dezvoltarea durabilă a orașului, asigurând formarea, instruirea și dezvoltarea noilor generații. În orașul Briceni funcționează o rețea extinsă de instituții educaționale care acoperă nivelul preșcolar, școlar, extrașcolar și profesional. Cu toate acestea, în ultimii ani, aceste instituții se confruntă cu o serie de provocări legate de scăderea nivelului demografic, diminuarea numărului de elevi și învechirea bazei materiale a instituțiilor educaționale.

Instituțiile de învățământ general

În orașul Briceni funcționează două licee:

- I.P. Liceul Teoretic nr. 1 (situat în Zona 1) – procesul educațional se desfășoară în limba rusă.
- I.P. Liceul Teoretic „Grigore Vieru” (în Zona 3) – procesul educațional se realizează în limba română și reprezintă o instituție importantă pentru copiii proveniți din familii vorbitoare de română.

Imagine: Liceul Teoretic „Grigore Vieru”

Ambele licee oferă educație generală primară, gimnazială și liceală, însă se confruntă cu dificultăți legate de scăderea numărului de elevi. Această situație este cauzată de migrația populației și îmbătrânirea demografică. Cu toate acestea, instituțiile continuă să activeze, implementând metode moderne de predare și dezvoltând activități extracurriculare.

Instituțiile de învățământ preșcolar

În oraș funcționează trei grădinițe de copii:

- Grădinița nr. 1 și Grădinița nr. 2 sunt situate în *Zona 1* și deservește în principal copiii din centrul orașului.

Imagine: Grădinița nr. 2

Imagine: Grădinița nr. 1

- Grădinița nr. 3, amplasată în *Zona 2*, deservește copiii din cartierele adiacente.

Imagine: Grădinița nr. 3

Toate cele trei instituții contribuie la pregătirea copiilor pentru școală, însă și ele suferă de subutilizarea capacităților din cauza migrației familiilor tinere și a scăderii natalității. În același timp, baza materială a instituțiilor preșcolare necesită renovare – blocurile sanitare, spațiile de joacă, mobilierul și echipamentele sunt învechite și trebuie modernizate.

Educația extrașcolară și activități complementare

Orașul Briceni dispune de un sistem dezvoltat de instituții extrașcolare, care joacă un rol important în descoperirea și dezvoltarea talentelor copiilor și elevilor:

- Școala de Arte (Zona 1) – este frecventată atât de copiii din oraș, cât și din localitățile învecinate.

Imagine: Școala de Arte

- Școala de Muzică (Zona 2) – oferă instruire muzicală elevilor din întreg raionul Briceni, iar absolvenții participă la concursuri raionale și republicane.

Imagine: Școala de Muzică

- Centrul de Creație pentru Copii – promovează dezvoltarea creativității prin activități de desen, teatru, arte aplicate și altele.
- Stația Tinerilor Tehnicienii – instituție cu profil tehnic, unde copiii sunt inițiați în inginerie, modelare și robotică.
- Școala Sportivă (Zona 3) – funcționează în apropierea Liceului „Grigore Vieru”. Deși necesită modernizare, rămâne un pilon important al pregătirii fizice pentru tineri.

Învățământul profesional

Un rol deosebit pentru dezvoltarea economică și socială a orașului îl are Școala Profesională nr. 10, situată în Zona 1. Instituția pregătește specialiști în meserii solicitate pe piața muncii: zidari, tencuitori-faianțari, tâmplari, sudori electrici, bucătari, croitori, frizeri. În acest context, Școala Profesională oferă tinerilor o șansă reală de a obține o profesie și un loc de muncă, fie în oraș, fie în

alte regiuni. În contextul lipsei de muncitori calificați, dezvoltarea acestui centru educațional este o prioritate strategică.

Serviciile educaționale și sociale

În Zona 1 activează Centrul Comunitar Multifuncțional, care oferă sprijin complex copiilor și persoanelor în etate. Pentru copiii din familii social vulnerabile, centrul oferă consiliere psihologică, instruire practică, lecții de limba engleză, activități de creație și asigură prânzuri zilnice. Pentru persoanele în etate, centrul pune la dispoziție servicii de frizerie, spălătorie și duș. Acest centru joacă un rol esențial în integrarea socială și sprijinirea categoriilor defavorizate ale populației.

Imagine: Centrul Comunitar Multifuncțional

Domeniul cultural

Viața culturală a orașului Briceni joacă un rol important în formarea identității locale, dezvoltarea potențialului creativ al locuitorilor și consolidarea coeziunii sociale. Orașul dispune de o serie de instituții culturale care deservește nu doar locuitorii locali, ci și vizitatorii din întregul raion.

În Zona 1 funcționează *Casa Cărții „Alexe Rău”*, care este un important centru educațional și cultural al orașului și raionului. Instituția oferă o gamă largă de servicii, inclusiv acces la literatură, resurse informaționale și organizarea de evenimente culturale și educaționale. Biblioteca acordă o atenție specială lucrului cu copiii și tineretul, inclusiv elevilor din școlile orașului și din alte localități ale raionului.

Imagine: Casa Cărții „Alexe Rău”

În ultimii ani, biblioteca a adoptat cursul digitalizării serviciilor sale, pentru a ține pasul cu vremurile și a atrage mai mulți tineri cititori. Vizitatorii beneficiază de calculatoare cu acces la internet, resurse electronice, precum și posibilitatea participării la activități interactive, seri literare și evenimente în aer liber. Biblioteca este bine echipată și colaborează activ cu instituțiile de învățământ și organizațiile culturale.

Unul dintre obiectivele centrale ale infrastructurii culturale din oraș este *Casa de Cultură*, complet renovată în ultimii ani. Clădirea este dotată cu o sală de spectacol modernă, destinată organizării de evenimente de diferite dimensiuni, precum și cu echipamente profesionale de sunet, care permit organizarea concertelor la un nivel înalt.

Imagine: Casa de Cultură

Casa de Cultură devine în mod regulat o platformă pentru evenimente locale, raionale și republicane – de la concerte și expoziții pentru copii, până la festivaluri de amploare. Aici activează diverse cercuri și secții creative, unde copiii și adolescenții își pot descoperi talentele. O mândrie deosebită a instituției este colectivul artistic „Capricio”, care a devenit o adevărată carte de vizită a orașului. Acest ansamblu a reprezentat de mai multe ori orașul Briceni pe scenele republicane și a câștigat recunoaștere în întreaga țară.

Imagine: Eveniment în fața Casei de Cultură

Orașul Briceni poate fi numit pe bună dreptate capitala culturală a raionului. Aici se desfășoară în mod regulat festivaluri raionale, întâlniri creative și evenimente festive, care au loc atât în clădirea

Casei de Cultură, precum și în Piața Centrală a orașului, capabilă să găzduiască un număr mare de spectatori. Aceste evenimente nu doar înfrumusețează viața orașului, ci și contribuie la dialogul intergenerațional, dezvoltarea turismului cultural și consolidarea imaginii pozitive a orașului la nivel regional.

Identitatea culturală a orașului se formează nu doar prin activitatea creativă vie, ci și prin păstrarea patrimoniului istoric și arhitectural. Pe teritoriul orașului Briceni sunt amplasate mai multe monumente și obiecte memoriale semnificative.

Printre acestea se numără:

- Bustul lui Ștefan cel Mare – un simbol al memoriei istorice și al demnității naționale, care amintește de importanța domnitorului moldovean în destinul țării.
- Monumentul Mamei Îndurerate – un memorial emoționant dedicat memoriei celor căzuți în cel de-al Doilea Război Mondial. Sculptura unei femei în doliu simbolizează durerea și amarul pierderilor suferite de poporul moldovean.
- Monumentul lui Vladimir Lenin – un monument păstrat din epoca sovietică, reflectând etapele istorice ale dezvoltării orașului și regiunii.
- Monumentul „Tractorul” – simbol al industrializării agriculturii în anii '30-'40 ai secolului XX.

Aceste obiecte joacă un rol important în formarea memoriei istorice și servesc ca locuri pentru depunerea de flori în zilele comemorative și de doliu național.

2.3.5. Sfera tehnică

Tabelul 7. Ratele indicatorilor tehnici, raportat la 100 de locuitori

Sector	Nr. persoane conectate la sistemul de alimentare cu apă	Nr. persoane conectate la sistemul de canalizare	Lungimea sistemului de iluminat public (km)	Lungimea drumurilor (km)	Lungimea drumurilor care necesită reparație (km)
Progresiv / Regresiv	P	P	P	P	P
Media pe oraș (VM)	44,90	32,31	0,36	0,57	0,31
Zona 1	39,52	19,83	0,49	0,70	0,27
Zona 2	49,98	46,72	0,20	0,37	0,27
Zona 3	44,81	27,73	0,42	0,72	0,41

Starea drumurilor

Infrastructura rutieră a orașului Briceni reprezintă un element esențial al mediului urban și joacă un rol cheie în asigurarea unui trafic confortabil pentru locuitori, dezvoltarea economiei și a sferei sociale. În general, rețeaua de drumuri din oraș este destul de bine dezvoltată, însă starea actuală necesită investiții semnificative și reparații capitale suplimentare.

La momentul actual, aproximativ 47% din străzile urbane au îmbrăcăminte asfaltică și se află într-o stare tehnică satisfăcătoare. Aceste drumuri asigură o legătură rutieră de calitate în zonele cele mai circulante și centrale ale orașului.

Imagine: Drum local reparat capital

Restul drumurilor sunt acoperite cu pietriș, pe care frecvent apar gropi și denivelări, ceea ce reduce considerabil nivelul de siguranță și confort al circulației. Aceste porțiuni sunt caracteristice în special pentru zonele periferice și cartierele mai puțin populate.

La etapa actuală, o atenție deosebită trebuie acordată celor două artere centrale ale orașului – strada Independenței (R11) și strada Carpișina (G1). Pe aceste străzi circulă un flux intens de trafic auto, ceea ce impune cerințe ridicate față de starea carosabilului. În prezent, ambele străzi se află într-o stare nesatisfăcătoare și necesită reparații capitale. Totuși, efectuarea lucrărilor de reabilitare este complicată deoarece aceste drumuri sunt proprietate de stat și sunt gestionate de S.A. Administrația Națională a Drumurilor.

În ceea ce privește trotuarele, starea lor poate fi caracterizată în majoritatea cazurilor drept bună. Zonele pietonale cel mai intens utilizate, atât în centrul orașului, cât și în cartierele rezidențiale, sunt dotate cu o suprafață de calitate și sunt sigure pentru circulație. Cu toate acestea, există sectoare cu trafic pietonal redus, în special la periferii și între cartierele rezidențiale, unde trotuarele fie lipsesc, fie se află într-o stare nesatisfăcătoare.

Imagine: Drum de cartier

Un aspect important al infrastructurii urbane reprezintă sistemul de iluminat public stradal. În prezent, aproximativ 63% din străzile orașului beneficiază de iluminat public, ceea ce crește semnificativ nivelul de siguranță și confort în deplasarea pe timp de noapte. Totuși, situația variază în

diferite zone ale orașului. Cea mai problematică este Zona 2, unde nivelul iluminatului stradal este de doar 54,8%, mult sub media orașului. Iluminatul insuficient al străzilor și zonelor pietonale creează un risc crescut de accidente rutiere și reduce siguranța generală a locuitorilor, mai ales în perioada de toamnă-iarnă.

Transportul public

În orașul Briceni, sistemul de transport public este reprezentat în principal de serviciile companiei S.R.L. „Parcul de Autobuze și Taximetre Nr. 9” din Briceni, care asigură atât transportul rutier în cadrul raionului, cât și curse interurbane. Această companie joacă un rol important în asigurarea mobilității locuitorilor raionului, conectând orașul Briceni cu alte localități din regiune și contribuind la dezvoltarea relațiilor socio-economice.

Totodată, în orașul Briceni nu există un serviciu de transport public urban organizat. Lipsa unor rute de transport public urban este explicată prin fluxul redus de pasageri și costurile ridicate pentru exploatarea mijloacelor de transport pe rute scurte. Acești factori fac ca lansarea unor linii de autobuz urbane să fie economic slab justificată și neatractivă pentru antreprenori.

În locul autobuzelor urbane, funcția principală a transportului public este asigurată de serviciile de taxi și utilizarea pe scară largă a transportului personal de către locuitori. Nivelul ridicat de automobilizare și accesibilitatea serviciilor de taxi asigură mobilitatea necesară în interiorul orașului, deși pot apărea dificultăți legate de încărcarea rețelei rutiere și anumite aspecte ecologice negative.

2.4. Identificarea zonei degradate

Analiza complexă a orașului Briceni, în baza indicatori stabiliți, identifică o zonă degradată – **Zona 2**. Totodată, este de menționat, că factorul decisiv în identificarea zonei cu cea mai mare concentrare a fenomenelor cu caracter negativ au fost vizitele în teren.

Pentru compararea datelor colectate cu situația din teren a fost creată o echipă de lucru care a efectuat vizite de cercetare în zonele sus menționate. Echipa a fost constituită din specialiști din primărie și reprezentanții Direcției asistență socială și protecție a familiei. Scopul acestor vizite, pe lângă misiunea de verificare a indicatorilor de facto, a fost identificarea potențialului uman și social al zonei.

Tabelul 8. Sumarul indicatorilor analizați pe zone ale orașului, raportat la 100 de locuitori

Indicatori		Zona 1	Zona 2	Zona 3
Sociali	Numărul șomerilor	0,99	0,42	0,49
	Numărul beneficiarilor de asistență socială	1,19	0,61	0,38
	Numărul nou născuților	0,20	0,22	0,27
	Numărul persoanelor decedate	0,27	0,16	0,55
	Numărul beneficiarilor Centrului Comunitar Multifuncțional	0,65	0,35	0,49
	Numărul copiilor în situație de risc	0,38	0,48	0,44
	Numărul persoanelor cu grad de dizabilitate	5,43	4,48	4,80
	Numărul de apeluri la poliție	10,44	13,76	11,58
Economici	Numărul agenților economici care activează în zonă	3,69	1,76	2,18

De mediu	Numărul platformelor de colectare a deșeurilor	0,07	0,35	0,44
Spațial-funcționali	Numărul instituțiilor educaționale	0,27	0,06	0,05
	Numărul instituțiilor culturale	0,07	0	0
	Numărul instituțiilor medico-sanitare	0	0	0,11
	Numărul facilităților sportive	0,14	0,06	0,06
	Numărul zonelor de recreere	0,10	0,03	0,05
Tehnici	Numărul persoanelor conectate la sistemul de alimentare cu apă	39,52	49,98	44,81
	Numărul persoanelor conectate la sistemul de canalizare	19,83	46,72	27,73
	Lungimea sistemului de iluminat public (km)	0,49	0,20	0,42
	Lungimea drumurilor (km)	0,70	0,37	0,72
	Lungimea drumurilor care necesită reparație (km)	0,27	0,27	0,41
Total indicatori negativi		8	12	10

Astfel, în urma analizei realizate și a vizitelor în teren, drept zona degradată a fost stabilită **Zona 2**. În această zonă au fost confirmate cele mai multe fenomene negative conform analizei orașului pe indicatori de ordin social, economic și spațial-funcțional.

2.5. Identificarea zonei de revitalizare

Conform Liniilor directoare privind revitalizarea urbană în Republica Moldova, zona de revitalizare este zona care cuprinde întregul teritoriu sau o parte din zona degradată, caracterizată printr-o concentrare specifică a fenomenelor negative, pentru care, datorită importanței semnificative pentru dezvoltarea locală, se intenționează implementarea revitalizării.

În urma analizei indicatorilor am stabilit, că o importanță deosebită o are categoria indicatorilor sociali, deoarece revitalizarea urbană are în centrul conceptului său oamenii și comunitățile locale. Criteriul de bază pentru determinarea zonei degradate îl reprezintă acumularea fenomenelor sociale negative, care adițional sunt însoțite de probleme economice, tehnice și spațial-funcționale.

Analiza indicatorilor ne demonstrează, că cel mai înalt punctaj al factorilor negativi este în Zona 2, fapt ce denotă gradul înalt de degradare, în raport celelalte zone ale orașului Briceni. În Zona 2 au fost identificate probleme sociale, cum ar fi: rata mare a migrației populației, sărăcia, șomajul înalt, care cauzează probleme economice – un număr redus de agenți economici și, respectiv, puține persoane antrenate în câmpul muncii. Problemele sociale și economice sunt însoțite și de probleme de ordin spațial-funcționale și tehnice, cum ar fi: lipsa unor spații publice amenajate în această zonă, drumuri în stare deplorabilă.

În scopul identificării celor mai acute probleme, a oportunităților și potențialului de dezvoltare al zonei, a fost creată Comisia Consultativă, formată din 10 membri, care a participat activ în procesul de planificare și stabilire a ideilor de proiect pentru zona de revitalizare. Comisia Consultativă va avea și rolul de monitorizare și supraveghere a realizării PRU.

Tabelul 9. Populația și suprafața Zonei de Revitalizare

Denumirea zonei	Suprafața, km ²	Suprafața, %	Populația, nr. locuitori	Populația, %
or. Briceni	9,021	100	7885	100

Zona 2	3,177	35,22	3123	39,61
--------	-------	-------	------	-------

Pe parcursul perioadei de elaborare a PRU a orașului Briceni au fost organizate 3 ședințe de lucru ale Comisiei Consultative în care s-a lucrat intens pentru identificarea problemelor care nu au fost evidențiate în timpul analizei indicatorilor, de asemenea s-a discutat pe larg și despre necesitățile și potențialul zonei.

III. ANALIZA APROFUNDATĂ A ZONEI DE REVITALIZARE

Scopul primordial al analizei aprofundate al zonei de revitalizare este sporirea cunoștințelor despre problemele cu care se confruntă zona și, respectiv, înțelegerea apariției lor. Totodată, în cadrul analizei au fost identificate necesitățile și potențialul de dezvoltare al zonei care poate fi valorificat pentru ameliorarea acestor probleme.

În timpul întâlnirilor cu locuitorii Zonei de Revitalizare au fost menționate o serie de probleme, cu care se confruntă aceștia. A urmat corelarea *problemelor* cu *cauzele* și *potențialul/resursele* sferelor ieșite în evidență: a) sociale; b) economice; c) spațial-funcționale; d) tehnice; e) de mediu.

Factorul social este fenomenul principal al analizei aprofundate deoarece el servește drept premisă pentru evidențierea nevoilor locuitorilor din zonă și totodată contribuie la identificarea soluțiilor lucrative. Având în vedere acest principiu, analiza aprofundată s-a făcut din perspectiva abordării problemelor de ordin social, în primul rând, fiind completată și de problemele din alte domenii.

3.1 Indicatori sociali

Necesități

Zona a doua a orașului se confruntă cu provocări sociale semnificative. O parte importantă a locuitorilor săi se află în risc de sărăcie și izolare socială, ceea ce afectează negativ nivelul de trai și stabilitatea socială. Problema șomajului este deosebit de acută și necesită o abordare complexă pentru rezolvare. Este necesară crearea și dezvoltarea programelor de formare profesională și recalificare, menite să crească calificarea și să extindă oportunitățile de angajare pentru persoanele fără loc de muncă. O componentă importantă a acestor măsuri este informarea locuitorilor despre oportunitățile educaționale și de angajare disponibile, ceea ce le va spori conștientizarea și motivația de a participa activ pe piața muncii. În plus, există o nevoie urgentă de dezvoltare a serviciilor sociale, inclusiv organizarea unei cantine sociale care să asigure hrana categoriilor cele mai vulnerabile ale populației, reducând astfel tensiunile sociale și îmbunătățind calitatea vieții.

Potențial

Zona a doua dispune de un potențial considerabil pentru soluționarea problemelor sociale. În special, clădirea fostului Liceu nr. 3 oferă spații generoase și funcționale care pot fi adaptate pentru nevoile infrastructurii sociale. Aici se poate organiza un centru modern de instruire pentru pregătirea și recalificarea șomerilor, oferindu-le abilitățile și cunoștințele necesare. De asemenea, o parte din spații poate fi alocată unei cantine sociale, ceea ce va permite oferirea eficientă și centralizată a asistenței persoanelor aflate în nevoie din zonă. Utilizarea infrastructurii existente pentru implementarea acestor proiecte va reduce costurile pentru construirea unor obiective noi și va accelera punerea în aplicare a inițiativelor sociale, sporind semnificativ nivelul de sprijin acordat populației.

Imagine: Clădirea fostului Liceu nr. 3 (nefuncțional)

3.2 Sistemul economic

Una dintre principalele provocări economice ale zonei de revitalizare din orașul Briceni este nivelul scăzut al activității economice locale. Această situație se reflectă în lipsa unui număr suficient de agenți economici care să ofere locuitorilor acces rapid și comod la bunuri și servicii esențiale. Potrivit datelor din Registrul agenților economici al Primăriei orașului Briceni, Zona 2 găzduiește doar 55 de agenți economici activi, dintre care o parte semnificativă este concentrată în porțiunile apropiate de centru. Această cifră este considerabil mai mică în comparație cu numărul total de agenți economici din întreg orașul – 203.

Necesități

Drept rezultat, majoritatea locuitorilor din zonă sunt nevoiți să se deplaseze în centrul orașului pentru a face cumpărături în piață sau în supermarketuri, ori pentru a beneficia de servicii de bază, ceea ce reduce calitatea vieții și contribuie la depopularea treptată a zonei.

Există o nevoie clară de dezvoltare economică locală prin atragerea de agenți economici mici și mijlocii în apropierea zonelor rezidențiale. Este necesară stimularea comerțului cu amănuntul, în special cu produse alimentare, farmaceutice și alte bunuri de strictă necesitate, precum și dezvoltarea serviciilor personale – frizerii, ateliere de reparații, puncte medicale. Un alt obiectiv important este crearea unei piețe agroalimentare locale, care ar permite comercializarea produselor agricole ale micilor producători din regiune și ar stimula economia locală prin atragerea fluxurilor comerciale în zonă.

Potențial

În pofida dificultăților actuale, Zona 2 dispune de un potențial semnificativ de dezvoltare economică. În primul rând, implicarea comunității prin inițiative civice, crearea de parteneriate public-private și promovarea coeziunii sociale pot contribui la creșterea atractivității zonei pentru investitori. Promovarea identității locale și sprijinirea micilor producători ar putea constitui baza unei economii circulare locale.

Un avantaj strategic al zonei este existența unui teren liber, adecvat pentru construcția unei piețe agroalimentare. Amenajarea unei asemenea platforme ar atrage noi agenți economici, ar încuraja consumul local și ar facilita accesul locuitorilor la produse proaspete. De asemenea, piața ar putea deveni un centru de atracție comercială pentru întreg orașul, oferind oportunități economice și sporind veniturile bugetului local.

3.3 Indicatori de mediu

Gestionarea deșeurilor

Necesități

Deși în zonă există puncte amenajate pentru colectarea deșeurilor menajere solide, eficiența acestora ridică semne serioase de întrebare. Sunt frecvent înregistrate cazuri de depozitare neautorizată a deșeurilor în afara containerelor – pe terenurile adiacente, ceea ce contribuie la poluarea mediului, la degradarea aspectului estetic al zonei și la crearea unor condiții insalubre. Problema este deosebit de acută în cazul deșeurilor care nu sunt destinate colectării în containere standard: crengi și frunze, materiale de construcție și inerte, aparate electrocasnice uzate, precum și deșeuri voluminoase.

Infrastructura existentă nu face față sarcinilor impuse, favorizând apariția gropilor de gunoi spontane. Ca urmare, pentru a elimina deșeurile acumulate, primăria este nevoită să încheie contracte separate de evacuare cu întreprinderea municipală, ceea ce generează cheltuieli semnificative.

Este necesară modernizarea complexă a platformelor existente de colectare a deșeurilor: actualizarea echipamentului, instalarea de garduri, asigurarea protecției împotriva animalelor și a intemperiilor. De asemenea, este extrem de importantă realizarea unor campanii de informare și educare ecologică, menite să crească nivelul de cultură ecologică în rândul populației și să formeze o atitudine responsabilă față de gestionarea deșeurilor.

Imagine: Platformă de colectare a deșeurilor

Potențial

Soluționarea eficientă a problemei gestionării deșeurilor în Zona 2 este posibilă prin modernizarea treptată a infrastructurii – în primul rând a platformelor și locurilor de colectare, precum și prin organizarea regulată și sistematică a evacuării deșeurilor de către „Î.M. GCL Briceni”. Acest lucru va îmbunătăți semnificativ starea sanitară a zonei, va reduce numărul depozitelor ilegale și va diminua presiunea asupra autorităților locale.

Un instrument suplimentar îl reprezintă desfășurarea activităților de educație ecologică în rândul diferitelor categorii de populație. În special, este necesară organizarea de lecții interactive și activități în Grădinița nr. 3, orientate spre formarea unei atitudini grijulii față de natură și înțelegerea importanței sortării deșeurilor încă din copilărie.

Pentru organizarea întâlnirilor cu locuitorii și grupurile de inițiativă ale zonei pot fi utilizate spațiile nefolosite ale fostului liceu, care pot fi adaptate atingerii scopurilor educaționale și comunitare. Acest

lucru va permite stabilirea unui dialog între autorități și cetățeni, va stimula implicarea civică în rezolvarea problemelor ecologice și va consolida sentimentul de responsabilitate pentru curățenia și bunăstarea cartierului. În plus, oferirea acestor spații locuitorilor activi pentru reuniuni și dezbateri regulate privind problemele de mediu poate contribui la formarea unor inițiative locale durabile și a unor grupuri de voluntari.

Canalizare

Necesități

În prezent, toate blocurile locative din Zona 2 sunt conectate la sistemul centralizat de canalizare, ceea ce asigură evacuarea sigură și eficientă a apelor uzate. Cu toate acestea, sectorul locuințelor individuale, care constituie o parte semnificativă a zonei rezidențiale, rămâne practic complet neacoperit de acest sistem. Locuitorii caselor private sunt nevoiți să utilizeze haznale, care sunt adesea construite cu încălcarea normelor sanitare și de construcție: fără hidroizolație adecvată, direct în sol. Drept urmare, apele uzate se infiltrează în sol, ceea ce provoacă o poluare gravă a mediului și creează riscul de contaminare a straturilor acvifere subterane. Acest fapt poate duce la deteriorarea calității apei potabile, la creșterea incidenței bolilor în rândul populației și la o înrăutățire generală a situației ecologice din zonă.

Potențial

Zona 2 dispune de un potențial semnificativ pentru dezvoltarea infrastructurii de canalizare. Din punct de vedere geografic, aceasta este situată pe un teren mai înalt față de Stația de epurare existentă, ceea ce permite utilizarea reliefului natural pentru organizarea unui sistem de canalizare gravitațional. Acest lucru reduce considerabil necesitatea construirii de stații de pompare costisitoare și diminuează cheltuielile operaționale.

Un avantaj suplimentar îl reprezintă proximitatea sectorului privat față de rețeaua de canalizare deja existentă, care deservește blocurile locative. Această apropiere facilitează procesul de conectare și reduce costurile de implementare a proiectului. În același timp, creșterea numărului de abonați va avea un impact pozitiv asupra economiei serviciului prestat: costul per consumator va scădea, făcând serviciul mai accesibil. Este important de menționat că, în prezent, Stația de epurare funcționează doar la 60% din capacitatea sa proiectată, ceea ce permite conectarea de noi consumatori fără necesitatea extinderii sau modernizării stației.

3.4 Sistemul spațial-funcțional

Zonele verzi și spațiile publice joacă un rol esențial în viața locuitorilor orașului Briceni. Acestea nu sunt doar locuri pentru odihnă și interacțiune socială, ci îndeplinesc și funcții importante de ordin ecologic – contribuind la echilibrul mediului, reducerea poluării aerului și apei, dar și la îmbunătățirea esteticii urbane.

Analiza indicatorilor spațial-funcționali din zona de renovare a evidențiat o serie de probleme majore. În mod deosebit atrage atenția starea nesatisfăcătoare a spațiilor publice, a terenurilor de joacă pentru copii, a obiectivelor sportive și a zonelor de agrement destinate persoanelor de toate vârstele. În multe cazuri, echipamentele sunt uzate, infrastructura este învechită sau inexistentă, iar spațiile în sine sunt neîngrijite și nu mai îndeplinesc funcțiile pentru care au fost create.

Calitatea scăzută și accesibilitatea limitată a acestor spații reduce considerabil calitatea vieții, restricționează posibilitățile de incluziune socială, activitate fizică și comunicare informală între cetățeni. Această problemă este cu atât mai acută în zonele dens populate, unde dezvoltarea rezidențială nu este însoțită de modernizarea infrastructurii comunitare.

Imagine: Spațiu neutilizat în cadrul unui cartier locativ

Necesități

Este absolut necesară reabilitarea și modernizarea diferitelor categorii de zone verzi și spații publice, având în vedere funcționalitatea, valoarea ecologică și aspectul estetic al acestora. Intervențiile trebuie să includă atât înverzirea străzilor și curților, cât și dotarea acestora cu mobilier urban modern, cum ar fi bănci, coșuri de gunoi, iluminat și foisoare. Totodată, este esențială amenajarea unor terenuri de joacă sigure și atractive pentru copii, precum și modernizarea zonelor existente și crearea de noi spații de recreere activă și pasivă. Un accent deosebit trebuie pus pe dezvoltarea infrastructurii sportive în aer liber, prin instalarea de echipamente precum bare de tracțiuni și aparate de fitness stradal, care să contribuie la menținerea sănătății și la dezvoltarea fizică armonioasă a persoanelor de toate vârstele.

Unul dintre obiectivele sociale cheie din Zona 2 este Grădinița nr. 3, care joacă un rol esențial în viața comunității locale. Teritoriul instituției necesită lucrări de amenajare și modernizare funcțională, astfel încât să corespundă standardelor actuale de siguranță și confort pentru copii. În special, este necesară înverzirea spațiului – plantarea de arbori și arbuști decorativi, amenajarea rondurilor de flori, crearea unor zone umbrite, ceea ce va contribui nu doar la îmbunătățirea situației ecologice, ci și la formarea unui mediu mai plăcut pentru jocuri și plimbări.

O atenție deosebită trebuie acordată instalării și modernizării locurilor de joacă pentru copii, adaptate diferitelor grupe de vârstă. Complexele moderne, sigure și multifuncționale, dotate cu suprafețe antiderapante, tobogane, leagăne, gropi de nisip și elemente pentru activitate fizică, vor contribui nu doar la dezvoltarea fizică armonioasă a copiilor, ci și la integrarea lor socială și la bunăstarea emoțională.

Teritoriul bine amenajat al grădiniței poate, de asemenea, îndeplini o funcție educativă și de conștientizare, devenind un spațiu pentru desfășurarea activităților de educație ecologică și familiarizarea copiilor cu principiile respectului față de natură. Astfel, investițiile în amenajarea Grădiniței nr. 3 sunt de importanță strategică atât din perspectiva dezvoltării structurii spațial-funcționale a Zonei 2, cât și în contextul formării unui spațiu urban durabil, orientat spre familie și copii.

Potențial

Zona 2 dispune de un potențial considerabil pentru dezvoltarea unei infrastructuri comunitare de calitate. Pe teritoriul său se află unul dintre cele mai promițătoare spații naturale din oraș – parcul „Valea Lacurilor”. Acest ansamblu natural unic include patru lacuri interconectate și vegetație abundentă, constituind o zonă valoroasă din punct de vedere ecologic și recreativ. Datorită apropierii sale de centrul orașului, parcul are un potențial ridicat de a deveni principalul loc de odihnă și recreere atât pentru localnici, cât și pentru vizitatori.

Prezența lacurilor oferă posibilitatea dezvoltării activităților de agrement acvatic pe timp de vară – închirierea de bărci sau hidrobiciclete, montarea de pontoane temporare și amenajarea unor coborâri sigure spre apă. Astfel de inițiative vor spori considerabil atractivitatea parcului și vor crea oportunități suplimentare de recreere pentru diferite categorii de populație.

Cu implementarea unor măsuri bine direcționate de amenajare, parcul „Valea Lacurilor” poate deveni un simbol al orașului Briceni – o adevărată carte de vizită și un exemplu de regenerare urbană.

Tot în această zonă se află stadionul de pe teritoriul fostului Liceu Nr. 3, aflat în prezent într-o stare degradată. Cu investiții adecvate, acest obiectiv poate fi transformat într-un centru important de activitate fizică, inițiative de tineret și interacțiune socială, cu un rol atât sportiv, cât și comunitar.

În imediata apropiere a stadionului se află un scuar mic, care poate fi reamenajat cu costuri minime prin instalarea unor elemente de mobilier urban, înverzire și iluminat. Acest spațiu poate deveni un loc liniștit pentru odihna vârstnicilor sau un colț pentru relaxarea familiilor.

La periferia zonei de renovare există, de asemenea, mai multe benzi de zone verzi amplasate de-a lungul străzilor sau în proximitatea blocurilor locative. Amenajarea acestora și integrarea într-o rețea coerentă de spații publice va contribui la formarea unei infrastructuri ecologice urbane, consolidând conexiunile dintre cartiere și stimulând implicarea comunitară.

3.5 Sistemul Tehnic

Zona 2 se caracterizează printr-o poziție strategică din punct de vedere al rețelei rutiere – este traversată de două artere importante: drumul republican R11 (Frontiera cu Ucraina – Briceni – Ocnița – Otaci – R8) și drumul regional G1 (G5 – Briceni – Cotiujeni – Larga – frontiera cu Ucraina). Aceste două trasee sunt conectate de strada Uzinelor, care joacă un rol esențial în circulația rutieră urbană, dar se află într-o stare tehnică deplorabilă. Traficul intens, în special cel de vehicule de mare tonaj, duce la deteriorarea accelerată a carosabilului și provoacă disconfort semnificativ locuitorilor din blocurile situate în apropiere. Poluarea fonică afectează calitatea vieții, iar praful și emisiile sunt atenuate doar parțial datorită existenței unei fâșii verzi de protecție.

O problemă gravă o reprezintă și starea drumurilor din sectorul particular al Zonei 2. Multe dintre acestea sunt acoperite cu pietriș sau sunt în stare brută („în variantă albă”), ceea ce le face greu accesibile, mai ales în sezonul rece sau ploios. Asfaltarea acestor drumuri este esențială pentru accesul serviciilor de urgență și pentru siguranța circulației locuitorilor.

Una dintre cele mai urgente provocări ale zonei este lipsa unei infrastructuri pietonale dezvoltate și sigure. Trotuarele degradate îi obligă pe oameni să circule pe partea carosabilă, ceea ce crește considerabil riscul de accidente. Lipsesc elementele de reducere a vitezei (denivelări artificiale),

marcajele și iluminatul la trecerile pentru pietoni. Situația este deosebit de periculoasă pe segmentul drumului G1 dintre cimitir și ieșirea din oraș, care necesită reparații capitale.

Un traseu pietonal important, utilizat zilnic de persoane care se deplasează către satele Cotiujeni și Larga, pornește din cartierul rezidențial și duce până la ieșirea din oraș. Lipsa unei stații de așteptare adecvate face ca cetățenii să fie expuși intemperiilor atunci când așteaptă mijloace de transport ocazionale. Este necesară construirea a cel puțin două stații moderne de transport public, pentru a oferi un minim confort și siguranță.

O altă problemă acută o reprezintă parcare haotică în curțile blocurilor de locuit. Autovehiculele sunt adesea parcate pe spațiile verzi sau locurile de joacă, ceea ce compromite funcționalitatea și siguranța acestora. Soluția constă în amenajarea locurilor de parcare bine delimitate și reglementate, în conformitate cu normele tehnice și urbanistice.

Modernizarea infrastructurii rutiere presupune și refacerea marcajelor rutiere, amplasarea semnelor de circulație și iluminarea suplimentară a trecerilor de pietoni, mai ales în preajma școlilor, grădinițelor și a zonelor aglomerate.

Rețeaua de alimentare cu apă din zonă este bine dezvoltată și majoritatea gospodăriilor sunt conectate la ea. Totuși, calitatea apei lasă de dorit, din cauza conductelor vechi și uzate. Acestea generează pierderi, risc de contaminare și întreruperi în furnizare, fiind necesară modernizarea etapizată a întregii rețele.

În ceea ce privește sistemul de canalizare, Zona 2 nu dispune de o rețea centralizată. Gospodăriile utilizează fose septice improvizate, adesea neconforme din punct de vedere sanitar, ceea ce constituie o amenințare pentru mediul și sănătatea locuitorilor. Este absolut necesar ca zona să fie dotată cu infrastructura de bază, care să asigure un trai decent și sigur.

Unul dintre obiectivele sociale cheie din Zona 2 este Grădinița nr. 3, care asigură educația preșcolară și îngrijirea copiilor mici. Instituția joacă un rol esențial în viața comunității locale, creând o bază pentru dezvoltarea armonioasă a generațiilor viitoare. Clădirea și infrastructura adiacentă necesită reparații tehnice.

Imagine: O parte a blocului Grădiniței nr. 3

Necesități

Este imperios necesară realizarea unui program amplu de reabilitare a infrastructurii rutiere și pietonale: reparația trotuarelor, asfaltarea străzilor din sectorul individual, precum și construirea a două stații moderne de transport public. În curțile blocurilor de locuit trebuie amenajate spații de

parcare corespunzătoare, pentru a preveni parcare dezordonată pe terenurile de joacă sau în zonele verzi. De asemenea, se impune restabilirea marcajelor rutiere, amplasarea semnelor de circulație și iluminarea trecerilor de pietoni pentru a asigura siguranța circulației pietonale.

Pentru a asigura condiții confortabile și eficiente energetic pentru copii și personalul grădiniței nr. 3, sunt necesare lucrări de termoizolare a fațadelor clădirii, reparații capitale ale acoperișului și înlocuirea completă a ferestrelor cu unele moderne, eficiente energetic. Aceste măsuri vor îmbunătăți semnificativ izolația termică și vor reduce costurile de încălzire, creând un mediu mai prietenos și sigur pentru copii și angajați.

Potențial

Investițiile în infrastructura fizică a Zonei 2 vor contribui la creșterea nivelului de siguranță și confort al populației. Amenajarea traseelor pietonale sigure și optimizarea traficului vor stimula mobilitatea urbană, iar extinderea rețelei de transport public va favoriza dezvoltarea economică și integrarea zonei în sistemul serviciilor publice ale orașului. Totodată, modernizarea rețelei de apă și elaborarea unui proiect de canalizare centralizată vor asigura un standard minim de viață civilizată.

Copiii de la Grădinița nr. 3 pot fi implicați în campanii de informare și educație privind siguranța rutieră, contribuind astfel la formarea unei culturi civice și la consolidarea unei relații mai responsabile față de mediul urban încă de la vârste fragede.

Documentația tehnică pentru lucrările de eficiență energetică și reconstrucție a acoperișului Grădinița nr. 3 este deja pregătită, ceea ce oferă posibilitatea demarării rapide a proiectului și îmbunătățirii bazei materiale și tehnice a instituției. Acest lucru va contribui și la îmbunătățirea aspectului general al zonei, va crește atractivitatea acesteia pentru familiile tinere și va consolida rolul grădiniței ca centru de dezvoltare preșcolară.

IV. VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE A ZONEI DE REVITALIZARE

Prin urmare, ca rezultat a detalierei analizei situației existente, a fost stabilită *viziunea de dezvoltare a zonei de revitalizare*, prin care orașul Briceni își propune să devină un oraș mai atractiv, mai dinamic, asigurând o mai bună calitate a vieții cetățenilor.

Viziunea de dezvoltare a ZR: Zona de revitalizare 2 este un spațiu funcțional și sustenabil, care să răspundă nevoilor locuitorilor și să contribuie la dezvoltarea economică și socială a comunității, incluzând aspecte de infrastructură, de mediu și incluziune socială. Zona de revitalizare asigură locuitorilor săi un nivel înalt de trai, confortul și securitatea optimă în zona rezidențială, facilitățile necesare pentru asigurarea unui mod sănătos de viață, servicii publice calitative pentru cetățeni și un mediu curat.

Obiectivul general: Revitalizarea Zonei 2 prin dezvoltarea unui cadru urban funcțional, sustenabil și inclusiv, care să îmbunătățească infrastructura, să sporească accesibilitatea și mobilitatea, să promoveze coeziunea socială, să protejeze și valorifice patrimoniul natural al zonei, contribuind la creșterea calității vieții cetățenilor.

Obiectivele specifice:

OS 1. Promovarea modului sănătos de viață prin dezvoltarea infrastructurii de sport și agrement.

Obiectivul este axat pe dezvoltarea facilităților și crearea oportunităților pentru asigurarea unui mod sănătos de viață, realizat prin practicarea sportului, participarea la evenimente culturale și sportive, amenajarea spațiilor verzi și de odihnă.

OS 2. Modernizarea instituțiilor educaționale și îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea copiilor și elevilor.

Obiectivul respectiv urmărește realizarea intervențiilor pentru reabilitarea și amenajarea instituțiilor educaționale (grădinițe, școli), orientate spre asigurarea condițiilor optime pentru implicarea elevilor și copiilor în activități, menite să asigurându-le o dezvoltare multiaspectuală.

OS 3. Modernizarea infrastructurii zonelor rezidențiale și dezvoltarea serviciilor publice pentru locatari.

Obiectivul are ca scop asigurarea securității locuitorilor din zona de revitalizare și îmbunătățirea condițiilor de trai al acestora. Măsurile în acest sens vor urmări îmbunătățirea infrastructurii rutiere și pietonale, reabilitarea iluminatului public, amenajarea spațiilor locative și a platformelor de colectare a deșeurilor.

V. PROIECTELE DE REVITALIZARE URBANĂ

5.1. Proiecte de bază

Numărul proiectului	1
Titlul proiectului	Amenajarea și reabilitarea ecologică a Parcului „Valea Lacurilor”
Scopul proiectului	Crearea unui parc modern, sigur și ecologic în Zona 2, prin modernizarea infrastructurii pietonale, reabilitarea mediului natural, crearea unei zone culturale și de agrement, precum și dezvoltarea serviciilor recreative pentru locuitorii orașului și vizitatori.
Localizarea	Zona de revitalizare 2
Instituția responsabilă	Primăria or. Briceni
Grupurile țintă	<ul style="list-style-type: none"> • Locuitorii orașului Briceni • Copii și tineri • Persoane în etate • Familii cu copii • Persoane cu dizabilități • Vizitatori și turiști • Antreprenori locali (servicii recreative, alimentație publică)
Descrierea proiectului	Dezvoltarea parcului cu un ansamblu de patru lacuri interconectate: amenajarea și pavarea cu pavaj din piatră a aleilor pietonale; înlocuirea mobilierului urban și instalarea iluminatului LED eficient energetic; montarea

	<p>de foișoare pentru odihnă; amenajarea unei scene pentru concerte și alte evenimente culturale (cu racord electric și zonă pentru spectatori); instalarea terenurilor de joacă pentru copii și a unei toalete publice modulare; plantări suplimentare (arbori/arbuști); curățarea ecologică a lacurilor; amenajarea unui debarcader cu punct de închiriere bărci/catamarane pe unul dintre lacuri.</p> <p>Proiectul va transforma complet parcul într-un spațiu modern, sigur și atractiv, destinat recreerii, activităților culturale și sociale pentru toate categoriile de vârstă.</p>
Acțiuni	<ul style="list-style-type: none"> • Reabilitarea și pavarea a 1 820 m de alei pietonale, lățimea 3,5 m, cu borduri. • Instalarea a 90 de corpuri de iluminat LED eficiente energetic, cu rețea electrică nouă. • Montarea a 4 foișoare pentru odihnă. • Construirea unei scene staționare cu structură metalică, podea din lemn, acoperiș și tribune din beton (circa 100 locuri). • Amenajarea unui debarcader staționar metalic (circa 15 m) cu acoperiș și punct de închiriere (4 catamarane). • Instalarea unei zone de joacă moderne, cu un strat de acoperire sigur și durabil pentru copii. • Instalarea unei toalete publice modulare (3 cabine: bărbați, femei, persoane cu dizabilități), conectată la apă și canalizare. • Plantarea a 200 arbori și 200 arbuști pentru extinderea spațiului verde. • Curățarea ecologică a liniei de mal a celor 4 lacuri colmatate (circa 1 600 m). • Instalarea unui sistem de supraveghere video compus din 20 camere și server. • Instalarea mobilierului urban.
Cost estimativ	13 000 000 lei
Sursa de finanțare	<ul style="list-style-type: none"> - Programul de revitalizare urbană (ADR Nord / ONDRL) - Buget local - Granturi internaționale
Rezultate estimate	<p>1 parc modernizat pe o suprafață extinsă</p> <p>4 lacuri ecologic curățate</p> <p>1 scenă modernă pentru evenimente</p> <p>1 teren de joacă mare și modern instalat</p> <p>1 toaletă modulară publică</p> <p>1 debarcader funcțional cu servicii de agrement</p> <p>1 sistem de supraveghere video instalat</p> <p>200 arbori și 200 arbuști plantați</p>

	<p>1 820 m alei reabilitate</p> <p>90 corpuri de iluminat LED</p> <p>Mobilier urban nou (bănci, urne, foișoare)</p> <p>Creșterea semnificativă a numărului de vizitatori</p> <p>Creșterea siguranței și atractivității zonei</p>
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> • Numărul de vizitatori ai parcului • Numărul de evenimente culturale organizate anual • Feedback-ul comunității (sondaje, consultări publice) • Gradul de utilizare a infrastructurii recreative (joc, ponton, alei) • Extinderea suprafeței verzi (nr. arbori/arbuști plantați) • Starea ecologică îmbunătățită a lacurilor

Numărul proiectului	2
Titlul proiectului	Reconstrucția și dotarea stadionului cu noi zone sportive și recreative
Scopul proiectului	Crearea unui complex sportiv modern, accesibil și multifuncțional în baza stadionului fostului Liceu nr. 3 și amenajarea unor zone sportive, recreative și culturale destinate copiilor, tinerilor, adulților și întregii comunități.
Localizarea	Zona de revitalizare 2 – teritoriul stadionului fostului Liceu nr. 3
Instituția responsabilă	Primăria or. Briceni
Grupurile țintă	<ul style="list-style-type: none"> • Copii și tineri • Sportivi amatori și profesioniști • Familii cu copii • Persoane în etate • Persoane cu dizabilități • Instituții educaționale și sportive • Vizitatori și participanți la evenimente • Antreprenori locali (alimentare publică, activități sportive)
Descrierea proiectului	Reabilitarea teritoriului stadionului fostului Liceu nr. 3: amenajarea unei piste circulare de alergare în jurul terenului de mini-fotbal; construirea terenurilor împrejmuite de baschet și volei; montarea unei zone de tip workout și a aparatelor de fitness în aer liber; crearea unui teren de joacă pentru copii; instalarea mobilierului urban (bănci, coșuri de gunoi); implementarea sistemului de iluminat public și supraveghere video; montarea unei toalete publice modulare. Suplimentar, este prevăzută reabilitarea scuarului adiacent stadionului (iluminat LED

	<p>nou, instalarea de bănci și coșuri, pavarea aleilor pietonale cu pavaj) și montarea unei scene de vară pentru concerte și activități culturale de mică amploare.</p> <p>Proiectul transformă zona într-un nucleu sportiv modern, sigur și atractiv pentru toate vârstele, contribuind la revitalizarea urbană, la promovarea unui stil de viață sănătos și la coeziunea comunității.</p>
Acțiuni	<ul style="list-style-type: none"> • Amenajarea unei piste circulare de alergare de 280 m lungime și 4,5 m lățime • Construirea unui teren de baschet • Construirea unui teren de volei • Crearea unei zone workout de circa 200 m² cu acoperire din cauciuc, dotată cu 10 echipamente și ansamblu sportiv preasamblat. • Amenajarea unui teren de joacă pentru copii de 300 m² • Instalarea unui sistem de iluminat • Implementarea unui sistem de supraveghere video • Montarea unei toalete modulare • Construirea unei scene de vară cu podium metalic, pardoseală din lemn și acoperiș, destinată evenimentelor culturale; capacitate cca 50 locuri. • Reabilitarea scuarului adiacent stadionului • Instalarea mobilierului urban suplimentar. • Reabilitarea căilor de acces către stadion.
Cost estimativ	9 000 000 lei
Sursa de finanțare	<ul style="list-style-type: none"> - Programul de revitalizare urbană (ADR Nord / ONDRL) - Buget local - Granturi internaționale - Potențiali sponsori locali (activități sportive)
Rezultate estimate	<ul style="list-style-type: none"> • 1 stadion reabilitat complet • 1 pistă nouă de alergare • 1 teren de baschet modern • 1 teren de volei modern • 1 zonă workout funcțională • 1 teren de joacă pentru copii • 20 corpuri de iluminat LED • 10 camere de supraveghere • 2 cabine toaletă publică • 1 scenă de vară pentru activități culturale • 70 m alei pavate în scuar • 40 arbori plantați • bănci și urne noi instalate

	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea accesului comunității la sport și recreere • Creșterea siguranței și atractivității zonei
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> • Numărul utilizatorilor stadionului (observații, monitorizare video) • Numărul evenimentelor sportive și culturale organizate anual • Feedback-ul beneficiarilor (chestionare, consultări) • Nivelul de utilizare a terenurilor sportive și zonelor recreative • Creșterea vizibilă a activităților fizice în comunitate • Datele sistemului video privind siguranța publică

Numărul proiectului	3
Titlul proiectului	Uzinelor: stradă modernă și curți reamenajate
Scopul proiectului	Modernizarea străzii Uzinelor și a curților adiacente din Zona 2, prin reabilitarea capitală a infrastructurii rutiere și pietonale, creșterea siguranței rutiere, îmbunătățirea condițiilor de parcare și joc pentru copii, precum și modernizarea sistemelor de iluminat, salubritate și supraveghere video.
Localizarea	Zona de revitalizare 2
Instituția responsabilă	Primăria or. Briceni
Grupurile țintă	<ul style="list-style-type: none"> • Locuitorii blocurilor de locuit din Zona 2 (str. Uzinelor și curțile adiacente) • Copii și tineri din zonă • Familii cu copii • Persoane în etate • Participanți la trafic (șoferi, pietoni, bicicliști) • Antreprenori locali (servicii, comerț)
Descrierea proiectului	<p>Modernizarea complexă a spațiului stradal și curților din Zona 2 (str. Uzinelor și curți): reabilitarea capitală a străzii Uzinelor cu amenajarea unui nou covor asfaltic, trotuare continue pe ambele părți, patru treceri pietonale sigure, iluminat LED liniar și fâșie verde de protecție; în paralel – amenajarea curților: instalarea indicatoarelor „Zonă rezidențială” și a limitatoarelor de viteză la intrări, construirea parcărilor auto, aducerea terenurilor de joacă la standarde de siguranță (pardoseală amortizantă și gard perimetral), plantări suplimentare, iluminat LED, mobilier urban, precum și modernizarea a patru platforme de colectare a deșeurilor menajere cu sistem de supraveghere video.</p> <p>Prin implementarea proiectului, str. Uzinelor se va</p>

	transforma într-o stradă urbană modernă, sigură și bine iluminată, iar curțile adiacente într-un mediu rezidențial funcțional, sigur și prietenos pentru copii și adulți.
Acțiuni	<ul style="list-style-type: none"> • Amenajarea trotuarelor pe o lungime totală de 825 m, lățimea 1,5 m. • Reabilitarea capitală a străzii Uzinelor pe o lungime de 620 m, lățimea carosabilului 9 m, cu noul covor asfaltic și borduri rutiere. • Amenajarea a 4 treceri pietonale supraînălțate, cu indicatoare rutiere și iluminat special. • Instalarea unui sistem de iluminat stradal modern LED. • Amenajarea a 6 parcări rezidențiale în curți, cu un total de cca 70 locuri de parcare. • Modernizarea a 7 terenuri de joacă în curți (câte 100 m²), cu acoperire din cauciuc. • Instalarea a 40 seturi de mobilier urban (bănci + coșuri de gunoi) în curți și de-a lungul străzii. • Instalarea a 50 corpuri de iluminat LED • Implementarea unui sistem de supraveghere video cu 20 camere în curți. • Modernizarea a 4 platforme de colectare a deșeurilor menajere • Instalarea a 5 limitatoare de viteză la intrările în curți. • Realizarea plantărilor suplimentare în curți (arbori și arbuști), pentru îmbunătățirea microclimatului și calității spațiului urban.
Cost estimativ	11 000 000 lei
Sursa de finanțare	- Programul de revitalizare urbană (ADR Nord / ONDRL) - Buget local - Granturi internaționale
Rezultate estimate	<ul style="list-style-type: none"> • 620 m stradă reabilitată capital, cu carosabil modern și sigur • 825 m trotuare noi, accesibile și continue • 4 treceri pietonale supraînălțate, bine semnalizate și iluminate • Circa 28 stâlpi de iluminat stradal LED instalați • 6 parcări rezidențiale amenajate, cu cca 70 locuri de parcare • 7 terenuri de joacă modernizate în curți (700 m² acoperire cauciuc) • 40 seturi de mobilier urban (bănci + coșuri) instalate • 50 corpuri de iluminat LED montate în curți

	<ul style="list-style-type: none"> • 20 camere video funcționale în curți • 4 platforme moderne de deșeuri menajere, fiecare cu supraveghere video • 5 limitatoare de viteză instalate • Plantări noi de arbori și arbuști în curți • Creșterea semnificativă a siguranței rutiere și pietonale • Îmbunătățirea calității spațiului rezidențial și a confortului locuitorilor
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> • Numărul de accidente rutiere și incidente în zonă (înainte/după intervenție) • Gradul de utilizare a trotuarelor, parcarilor și terenurilor de joacă • Numărul de sesizări privind iluminatul, infrastructura și siguranța în zonă • Feedback-ul locuitorilor (chestionare, consultări publice) • Gradul de ocupare a locurilor de parcare • Frecvența utilizării platformelor de deșeuri și reducerea depozitării neautorizate

Numărul proiectului	4
Titlul proiectului	Grădinița nr. 3 eficientă energetic și sigură
Scopul proiectului	Creșterea eficienței energetice, siguranței și calității infrastructurii educaționale a Grădiniței nr. 3 din Zona 2, prin modernizarea completă a clădirii, reducerea consumului de resurse energetice, îmbunătățirea confortului copiilor și personalului, precum și prin crearea unor condiții de joacă și activități sigure în exterior.
Localizarea	Zona de revitalizare 2, Grădinița nr. 3, or. Briceni
Instituția responsabilă	Primăria or. Briceni
Grupurile țintă	<ul style="list-style-type: none"> • Copiii înscriși la Grădinița nr. 3 și familiile lor • Personalul instituției • Locuitorii din Zona 2 • Comunitatea locală
Descrierea proiectului	Modernizarea Grădiniței nr. 3 din Zona 2: termoizolarea pereților; reconstrucția acoperișului; instalarea panourilor fotovoltaice pe acoperiș pentru reducerea cheltuielilor de energie electrică și a emisiilor de CO ₂ ; înlocuirea ferestrelor; toaletarea sanitară a 60 de ploi; demontarea blocului avariât; achiziția și montarea complexelor de joacă pentru copii cu pardoseală amortizantă; reparația a patru pavilioane. Prin implementarea proiectului, instituția va deveni mult

	mai eficientă energetic, sigură, modernă și adaptată necesităților actuale ale copiilor și personalului.
Acțiuni	<ul style="list-style-type: none"> • Termoizolarea pereților exteriori ai clădirii grădiniței. • Reconstrucția completă a acoperișului instituției. • Instalarea unui sistem fotovoltaic de 15 kW pentru reducerea costurilor la energie electrică. • Înlocuirea tuturor ferestrelor cu unități termoizolante eficiente energetic. • Toaletarea sanitară a 60 de ploi. • Demontarea completă a blocului avariat • Achiziția și montarea a 6 complexe de joacă pentru copii, fiecare cu o suprafață de cca 64 m² și covor amortizant. • Reparația a 4 pavilioane. • Instalarea unui sistem de supraveghere video cu 10 camere pentru creșterea siguranței în perimetrul instituției.
Cost estimativ	12 500 000 lei
Sursa de finanțare	<ul style="list-style-type: none"> - Programul de revitalizare urbană (ADR Nord / ONDRL) - Bugetul local - Programe naționale de eficiență energetică - Granturi internaționale
Rezultate estimate	<ul style="list-style-type: none"> • clădire termoizolată, sigură și eficientă energetic • Reducerea consumului de energie electrică prin panouri fotovoltaice • Eliminarea riscurilor generate de arborele înalt din curte • Un teren sigur și modern pentru activități în aer liber (6 complexe de joacă) • 4 pavilioane reabilitate, durabile și estetice • Creșterea nivelului de siguranță datorită sistemului de supraveghere video • Reducerea costurilor operaționale ale instituției • Îmbunătățirea calității mediului educațional pentru copii
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> • Monitorizarea consumului de energie (înainte/după intervenții) • Feedback de la părinți și personal • Gradul de utilizare a complexelor de joacă • Rapoarte ale direcției instituției privind economiile efective • Verificarea stării pavilioanelor și terenului exterior

5.2. Proiecte complementare

Numărul proiectului	5
Titlul proiectului	Renovarea sălii sportive și crearea cabinetului de suport corecțional-dezvoltativ în Grădinița nr. 3
Scopul proiectului	Crearea unui mediu modern, sigur și incluziv pentru dezvoltarea fizică, emoțională și corecțional-educatională a copiilor din Grădinița nr. 3, prin renovarea integrală a sălii sportive existente și amenajarea unui cabinet specializat pentru psiholog, psihopedagog și logoped.
Localizarea	Zona de revitalizare 2 – Grădinița nr. 3, or. Briceni
Instituția responsabilă	Primăria or. Briceni
Grupurile țintă	<ul style="list-style-type: none"> • Copiii din Grădinița nr. 3 • Educatorii, psihologul, psihopedagogul și logopedul • Familiile copiilor • Comunitatea locală
Descrierea proiectului	<p>Proiectul prevede repararea și modernizarea sălii sportive existente, precum și reamenajarea unei grupe neutilizate într-un cabinet de suport corecțional-dezvoltativ, destinat activității psihologului, psihopedagogului și logopedului. Scopul proiectului este de a crea un mediu modern pentru dezvoltarea fizică, stabilitatea emoțională și intervenția timpurie în corectarea tulburărilor de vorbire și comportament la copii, prin instalarea echipamentelor specializate și asigurarea unui spațiu sigur, incluziv și stimulat.</p> <p>Proiectul creează un spațiu modern, sigur și funcțional pentru activitățile motrice, psihologice și logopedice, contribuind direct la dezvoltarea sănătoasă și incluzivă a copiilor.</p>
Acțiuni	<ul style="list-style-type: none"> • Renovarea completă a sălii sportive • Reabilitarea pardoselii și instalarea unui covor sportiv PVC profesional. • Instalarea iluminatului LED modern și eficient. • Achiziționarea echipamentului sportiv nou. • Reamenajarea unei grupe neutilizate într-un cabinet corecțional-dezvoltativ. • Dotarea cabinetului cu mobilier complet. • Echiparea cabinetului cu dotări specializate.
Cost estimativ	1 200 000 lei
Sursa de finanțare	<ul style="list-style-type: none"> - Programul de revitalizare urbană (ADR Nord / ONDRL) - Bugetul local - Granturi educaționale/în domeniul incluziunii - Granturi internaționale

Rezultate estimate	<ul style="list-style-type: none"> • 1 sală sportivă renovată complet • 1 cabinet corecțional-dezvoltativ funcțional • Dotări sportive și educaționale moderne • Creșterea accesului copiilor la activități motrice și psihologice • Intervenție timpurie pentru corectarea tulburărilor de vorbire și comportament • Îmbunătățirea semnificativă a calității procesului educațional • Creșterea confortului și siguranței copiilor
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> • Numărul de copii beneficiari • Frecvența utilizării sălii sportive și cabinetului • Feedback-ul educatorilor, psihologului și părinților • Progresul copiilor în programele logopedice și psihopedagogice • Raportările instituției privind eficiența utilizării echipamentului nou

Numărul proiectului	6
Titlul proiectului	Sală de sport publică
Scopul proiectului	Reabilitarea și transformarea unei părți a clădirii fostului liceu într-o sală de sport modernă, accesibilă tuturor categoriilor de vârstă, dotată cu echipamente necesare pentru antrenament, în condiții sigure și confortabile.
Localizarea	Clădirea fostului liceu, Zona 2, orașul Briceni.
Instituția responsabilă	Primăria or. Briceni
Grupurile țintă	<ul style="list-style-type: none"> • Tineri • Persoane în etate • Locuitorii Zonei 2 și ai orașului Briceni în general • Cluburi sportive și grupuri organizate
Descrierea proiectului	Proiectul prevede reabilitarea unei părți a clădirii fostului liceu (cca 250 m ² spațiu interioare), cu transformarea acesteia într-o sală de sport publică multifuncțională.
Acțiuni	<ul style="list-style-type: none"> • Renovarea completă a sălii sportive cu suprafața de 156 m². • Amenajarea a 2 vestiare (M/F) • Amenajarea a 2 dușuri (M/F, câte 2,8 m²) și 2 toalete (M/F, câte 1,3 m²). • Reparația unui hol de acces de 26,1 m² (cu 4 ferestre) și a unui cabinet pentru antrenori de 7,2 m², precum și a unei încăperi de depozitare de 14,8 m². • Instalarea unui sistem de iluminat LED sportiv de înaltă intensitate și a unei instalații electrice noi.

	<ul style="list-style-type: none"> • Dotarea sălii cu echipamente sportive: zonă cardio (bandă, bicicletă, orbitrek), zonă fitness (gantere, aparat multifuncțional), saltele, zonă stretching, pereți sportivi. • Instalarea unui sistem de supraveghere video în sală.
Cost estimativ	2 000 000 lei
Sursa de finanțare	<ul style="list-style-type: none"> - Programul de revitalizare urbană (ADR Nord / ONDRL) - Bugetul local - Granturi în domeniul sportului și incluziunii sociale - Granturi internaționale - Sponsori și parteneri privați
Rezultate estimate	<ul style="list-style-type: none"> • 1 sală de sport publică modernă și funcțională • 2 vestiare complet dotate pentru utilizatori • 2 dușuri și 2 toalete moderne • 1 cabinet pentru antrenori, 1 depozit echipamente • acces îmbunătățit la activități sportive pentru toate categoriile de vârstă • creșterea nivelului de activitate fizică în comunitate • includerea grupurilor vulnerabile în programe sportive
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> • numărul de utilizatori ai sălii (abonamente / înregistrări) • numărul de ore de antrenament organizate pe săptămână • feedback-ul utilizatorilor și al antrenorilor • starea echipamentului și a infrastructurii după 12 luni • implicarea grupurilor vulnerabile în activități sportive

Numărul proiectului	7
Titlul proiectului	Modernizarea infrastructurii din sectorul privat al Zonei 2 (Decebal–Trăian–Miorița–Plaiului)
Scopul proiectului	Îmbunătățirea condițiilor de trai în sectorul privat al Zonei 2 prin modernizarea infrastructurii rutiere, extinderea iluminatului stradal LED și construirea rețelei de canalizare gravitațională pentru gospodării, contribuind la reducerea disconfortului urban, siguranța rutieră sporită și servicii publice moderne.
Localizarea	Zona de revitalizare 2 – sectorul privat Decebal–Trăian–Miorița–Plaiului, or. Briceni
Instituția responsabilă	Primăria or. Briceni Î.M. GCL Briceni

Grupurile țintă	<ul style="list-style-type: none"> • 50 gospodării din sectorul privat • Locuitorii de pe străzile Decebal, Trăian, Miorița, Plaiului • Comunitatea locală
Descrierea proiectului	Proiectul vizează modernizarea complexă a infrastructurii în sectorul privat al Zonei 2, unde lipsa drumurilor asfaltate, iluminatului public și canalizării gravitaționale afectează calitatea vieții locuitorilor.
Acțiuni	<ul style="list-style-type: none"> • Reabilitarea a 2 100 m de „drumuri albe” • Instalarea iluminatului public. • Construirea unei rețele magistrale de canalizare gravitațională. • Achiziția a 50 de tomberoane individuale de 120 litri pentru gospodării private.
Cost estimativ	3 200 000 lei
Sursa de finanțare	<ul style="list-style-type: none"> - Programul de revitalizare urbană (ADR Nord / ONDRL) - Bugetul local - Cofinanțare din granturi internaționale - Î.M. GCL Briceni
Rezultate estimate	<ul style="list-style-type: none"> • 2,1 km «drumuri albe» modernizate • 936 m de iluminat LED • 1,4 km de canalizare nouă • 12 cămine de vizitare • 50 tomberoane distribuite • Acces îmbunătățit • Reducerea prafului și noroiului • Creșterea siguranței rutiere și pietonale • Reducerea poluării și a riscurilor sanitare • Creșterea calității vieții în sectorul privat
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> • Numărul gospodăriilor conectate la canalizare • Reducerea reclamațiilor privind starea drumurilor • Funcționarea iluminatului LED • Feedback din partea comunității • Monitorizarea calității infrastructurii

Numărul proiectului	8
Titlul proiectului	Hub-ul cetățeanului activ
Scopul proiectului	Crearea unui spațiu comunitar modern, accesibil și multifuncțional în clădirea fostului Liceu nr. 3, destinat dezvoltării civice, organizării activităților comunitare, desfășurării dezbaterilor publice, întâlnirilor, lucrului colaborativ (coworking) și coordonării inițiativelor de voluntariat.
Localizarea	Zona de revitalizare 2, Clădirea fostului liceu

Instituția responsabilă	Primăria or. Briceni
Grupurile țintă	<ul style="list-style-type: none"> • tineri • ONG-uri locale și grupuri civice • voluntari • persoane în etate interesate de activități comunitare • profesioniști și inițiatori de proiecte locale • locuitorii din Zona 2 și din întreg orașul
Descrierea proiectului	<p>Inițiativa prevede crearea unui spațiu comunitar modern în incinta fostului liceu, destinat promovării participării civice și dezvoltării inițiativelor locale. Proiectul presupune amenajarea spațiilor pentru întâlniri și dezbateri publice, a unei zone de coworking pentru elaborarea și implementarea proiectelor comunitare, a unui spațiu de conferințe dotat cu echipamente multimedia și a unui centru de coordonare a activităților de voluntariat. Hubul va deveni o platformă pentru desfășurarea inițiativelor educaționale, ecologice și sociale și va facilita implementarea unei platforme digitale pentru participarea cetățenilor la procesul decizional.</p> <p>Proiectul prevede transformarea unui spațiu de 74 m² din clădirea fostului liceu într-un hub civic modern, dedicat activităților comunitare, participării publice și dezvoltării inițiativelor locale.</p>
Acțiuni	<ul style="list-style-type: none"> • Amenajarea unui hub civic cu suprafața de 74 m², cu zonă de întâlniri, coworking, conferințe și spațiu pentru voluntariat. • Realizarea lucrărilor de renovare: tencuială, glet, vopsea, pardoseală laminată, tavane Armstrong, schimbarea a 3 ferestre și 2 uși. • Instalarea unui sistem electric nou și iluminat LED modern. • Montarea unui sistem de climatizare (AC). • Dotarea încăperii cu mobilier complet: mese pentru coworking, scaune, masă mare pentru ședințe, dulapuri și rafturi. • Instalarea echipamentelor multimedia: proiector, laptop, microfon, sistem audio performant. • Instalarea a 2 camere video pentru supraveghere.
Cost estimativ	800 000 lei
Sursa de finanțare	<ul style="list-style-type: none"> - Programul de revitalizare urbană (ADR Nord / ONDRL) - Bugetul local - Programe de suport civic / granturi ONG - Parteneriate locale
Rezultate estimate	<ul style="list-style-type: none"> • Crearea unui spațiu civic modern și multifuncțional

	<ul style="list-style-type: none"> • Consolidarea participării cetățenilor în procesul decizional • Dezvoltarea inițiativelor educaționale, sociale și ecologice • Spațiu adecvat pentru ONG-uri, voluntari și grupuri comunitare • Creșterea implicării tinerilor în proiecte locale • Organizarea regulată a dezbaterilor, întâlnirilor publice, trainingurilor
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> • numărul de evenimente organizate în hub • numărul de participanți / utilizatori • inițiative comunitare dezvoltate • feedback-ul beneficiarilor • gradul de ocupare al spațiului (coworking) • activitatea centrului de voluntariat
Numărul proiectului	9
Titlul proiectului	Platformă sezonieră pentru producătorii locali în Zona 2
Scopul proiectului	Crearea unei platforme moderne, organizate și accesibile pentru comercializarea produselor sezoniere de către producătorii locali în condiții decente, iar locuitorii din Zona 2 să poată beneficia de produse proaspete, locale și sigure.
Localizarea	Zona de revitalizare 2
Instituția responsabilă	Primăria or. Briceni
Grupurile țintă	<ul style="list-style-type: none"> • Producători locali (agricultori, mici antreprenori) • Locuitorii din Zona 2 (circa. 1 500 persoane) • Comercianți sezonieri
Descrierea proiectului	Amenajarea unei platforme deschise ordonate, cu o suprafață de cca 500 m ² , pavată cu pavaj din piatră, pentru comerțul sezonier al producătorilor locali „din mașină” sau de pe masă: trasarea locurilor de comerț; acces și spațiu de întoarcere comod; mică parcare pentru vânzători; panou informativ cu harta și regulile de utilizare. Platforma va asigura accesul facil la produse locale proaspete și va sprijini producătorii locali.
Acțiuni	<ul style="list-style-type: none"> • Amenajarea unei platforme pavate de 500 m² (20 × 25 m). • Crearea a 12–15 locuri de comerț „din mașină”. • Instalarea iluminatului public și a supravegherii video pentru siguranța platformei. • Instalarea unui panou informativ (1,2 × 2 m) cu hartă și regulile de utilizare. • Trasarea locurilor de parcare și comerț.
Cost estimativ	600 000 lei

Sursa de finanțare	<ul style="list-style-type: none"> - Programul de revitalizare urbană (ADR Nord / ONDRL) - Bugetul local - Fonduri pentru antreprenoriat local - Sponsori / parteneriate locale
Rezultate estimate	<ul style="list-style-type: none"> • platformă modernă de 500 m² pentru producători • 12–15 locuri de comerț amenajate • Iluminat public instalat • Supraveghere video • Creșterea vânzărilor producătorilor locali • Reducerea comerțului informal • Acces mai bun la produse locale pentru populație
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> • numărul comercianților activi • numărul vizitatorilor • feedback din comunitate • gradul de utilizare în sezon

VI. CADRUL FINANCIAR

Cadrul financiar al PRU este unul estimativ și include resurse financiare prevăzute pentru implementarea programului.

Proiectele de bază din cadrul programului sunt proiecte care oferă soluții concrete la problemele identificate în analiză și există certitudinea că acestea vor fi implementate în următorii trei ani. Proiectele complementare la fel servesc realizării obiectivelor programului, dar la etapa elaborării nu există certitudinea privind detaliile de implementare a acestor acțiuni.

Principala sursă de finanțare ale proiectelor de revitalizare urbană este bugetul local. Suplimentar vor fi accesate și alte surse din fonduri naționale, cum ar fi Fondul Național de Dezvoltare Regională și Locală (FNDRL), diferite programe de stat disponibile pentru sprijinirea domeniului de revitalizare urbană.

Altă sursă de finanțare constituie programele și proiectele de asistență externă, dar și cooperarea și implicarea diferitor entități din sectorul privat, inclusiv din punct de veder financiar.

În total în cadrul PRU al or. Briceni au fost incluse **9 concepte de proiect** în sumă totală de **53 300 000 lei**, dintre care **4** concepte de proiecte prioritare în valoare de **45 500 000 lei** și **5** concepte de proiecte din lista complementară în valoare de **7 800 000 lei**.

VII. IMPLEMENTAREA ȘI MANAGEMENTUL PROGRAMULUI DE REVITALIZARE

Implementarea constă în punerea în practică a planului de acțiuni stabilit pentru a garanta atingerea obiectivelor țintite în program. Responsabilitatea coordonării implementării programului va revine *Comitetului de Corodonare*.

Succesul implementării PRU depinde, în mare măsură, de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acesteia, de prezența unui parteneriat între societatea civilă și APL.

În procesul implementării proiectelor vor fi implicați și alți actori interesați, precum:

- Administrația publică locală (Consiliul local, Primăria)
- Locuitorii zonei de revitalizare
- Societatea civilă (ONG-uri, grupuri de inițiativă)
- Agenți economici
- Structuri externe (Guvernul, organizații internaționale, etc.).

În scopul eficientizării procesului de implementare și obținerii rezultatelor pozitive vor fi stabilite sarcini exacte pentru anumite persoane și entități care intră în componența Comitetului de Coordonare.

Raportarea implementării programului se va efectua prin elaborarea și prezentarea de către persoana responsabilă de revitalizare urbană a rapoartelor trimestriale către Primărie privind realizarea planului de acțiuni și a obiectivelor strategice. Anual Primăria va prezenta Consiliului local raportul de evaluare a implementării PRU al orașului Briceni.

Planul de acțiuni pentru implementarea PRU Briceni

Nr.	Titlul proiectului	Domeniul/sfera de intervenție	Indicatori de analiză	Perioada de desfășurare	Parteneri
1	Amenajarea și reabilitarea ecologică a Parcului „Valea Lacurilor”	- spațial-funcțional; - social; - mediu	- nr. de spații publice amenajate; - nr. de vizitatori în parcul amenajat	2026-2028	Primăria Briceni; Î.M. „GCL Briceni”
2	Reconstrucția și dotarea stadionului cu noi zone sportive și recreative	- social; - spațial-funcțional	- nr. de zone sportive și recreative reabilitate și amenajate; - nr. de utilizatori al spațiului de agrement mixt - nr. de activități sportive organizate;	2026-2028	Primăria Briceni; FMF
3	Uzinelor: stradă modernă și curți reamenajate	- tehnic; - spațial-funcțional	- nr. de curți amenajate; - nr. km de drum reabilitat; - nr. terenuri de loc amenajate; - nr. de accidente; - nivel de siguranță a	2026-2028	Primăria Briceni; ASD; Î.M. „GCL Briceni”

			pietonilor din zonă		
4	Grădinița nr. 3 eficientă energetic și sigură	- social; - spațial- funcțional	- nr. măsuri de eficiență energetică realizate; - nr. de încăperi renovate; - nr. de beneficiari (copii)	2026-2028	Primăria Briceni; Administrația IET nr. 3
5	Renovarea sălii sportive și crearea cabinetului de suport corecțional- dezvoltativ în Grădinița nr. 3	- social; - spațial- funcțional	- nr. de încăperi renovate; - nr. de beneficiari (copii)	2027-2029	Primăria Briceni; Administrația IET nr. 3
6	Sală de sport publică	- social; - spațial- funcțional	- nr. de încăperi renovate; - nr. de beneficiari	2028-2030	Primăria Briceni; Administrația instituției
7	Modernizarea infrastructurii din sectorul privat al Zonei 2 (Decebal– Trăian–Miorița– Plaiului)	- tehnic; - mediu	- nr. km de drum reabilitat; - nr. m de rețea de canalizare construită; - nr. de unități de iluminat public instalate	2028-2030	Primăria Briceni; ASD; Î.M. „GCL Briceni”
8	Hub-ul cetățeanului activ	- social; - spațial- funcțional	- nr. de spații amenajate; - nr. de beneficiari	2028-2030	Primăria Briceni; Î.M. „GCL Briceni”
9	Platformă sezonieră pentru producătorii locali în Zona 2	- economic	- nr. de m2 de spațiu amenajat - nr. de consumatori	2027-2029	Primăria Briceni; Î.M. „GCL Briceni”

VIII. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA IMPLEMENTĂRII PRU

Mecanismele de monitorizare și evaluare (M&E) joacă un rol important în managementul programului de revitalizare urbană, confirmând că acesta face progrese, determinând dacă programul continuă sau nu să urmărească scopurile inițiale și identificând problemele potențiale pentru a se lua măsuri corective.

Monitorizarea permite evaluarea eficacității întregului Program, stabilind în ce măsură au fost realizate obiectivele programului, care au fost dificultățile și constrângerile majore în implementarea acestuia. În procesul de monitorizare se urmărește implementarea activităților în timpul real planificat, furnizarea datelor pentru luarea deciziilor operative și identificarea devierilor față de planul inițial.

Printre metodele de colectare a datelor pot fi menționate următoarele: i) observație directă și vizite pe teren; ii) raportări tehnice ale executanților lucrărilor; iii) sondaje și interviuri cu rezidenți, firme locale și beneficiari; iv) analiză GIS; v) statistici urbane de la diferite instituții (poliție, cadastru, fisc, mediu, etc).

Monitorizarea are la bază indicatori care urmează a fi atinși în perioada de implementare, care vor fi folosiți ca măsură a schimbărilor și evoluției fenomenelor ca urmare a implementării proiectelor în domeniul revitalizării urbane.

Indicatori de monitorizare și evaluare pot fi repartizați în câteva categorii:

- ❖ Indicatori de rezultat: a) număr de clădiri reabilitate; b) numărul de metri pătrați de spațiu public modernizați; c) număr de instituții modernizate; d) număr de utilizatori ai spațiilor amenajate.
- ❖ Indicatori de impact: a) creșterea satisfacției locuitorilor (măsurată prin sondaje); b) reducerea criminalității în zonă; c) creșterea valorii proprietăților; d) creșterea fluxului de vizitatori și a activității economice în zonă.
- ❖ Indicatori de sustenabilitate: a) costuri de întreținere acoperite de bugetul local; b) gradul de utilizare/ocupare a infrastructurii reabilitate; c) menținerea calității spațiilor publice pe termen lung.

În cadrul PRU Briceni monitorizarea se va efectua pe baza unui set de indicatori care au fost stabiliți pentru *fiecare obiectiv* al programului.

Tabelul 11. Obiective specifice și indicatori de monitorizare

Obiectiv specific	Indicatori de rezultat
Obiectiv specific 1. Promovarea modului sănătos de viață prin dezvoltarea infrastructurii de sport și agrement.	- nr. de spații pentru sport și agrement amenajate - nr. de metri pătrați de spațiu public modernizați - nr. de utilizatori ai spațiilor amenajate
Obiectiv specific 2. Modernizarea instituțiilor educaționale și îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea copiilor și elevilor	- nr. de instituții modernizate - nr. de metri pătrați de spațiu public modernizați - nr. de beneficiari ai spațiilor amenajate
Obiectiv specific 3. Modernizarea infrastructurii zonelor rezidențiale și dezvoltarea serviciilor publice pentru locatari.	- nr. spațiilor publice reabilitate - nr. de beneficiari ai spațiilor publice reabilitate - nr. de beneficiari ai serviciilor publice

Evaluarea analizează și stabilește relevanța, eficiența, eficacitatea, impactul și sustenabilitatea programului de revitalizare urbană. De asemenea, în cadrul procesului de evaluare se stabilește, dacă obiectivele planificate au fost atinse și oferă lecții învățate pentru proiecte viitoare.

Evaluarea poate fi de trei tipuri:

- ex-ante (înainte de implementare – analiza nevoilor și fezabilității);

- mid-term (în timpul implementării – pentru ajustări);
- ex-post (după finalizare – impactul și sustenabilitatea).

În urma procesului de evaluare, *Comitetul de Coordonare* creat va elabora un Raport de evaluare a PRU. Toate informațiile și constatările reflectate în raport vor servi drept bază la luarea unor decizii în privința actualizării documentului existent sau lansării unui nou proces de elaborare a PRU.

La finalul implementării PRU, Raportul de evaluare, care va conține rezultatele obținute și propuneri privind dezvoltarea procesului de revitalizare urbană în orașul Briceni, va fi prezentat către Consiliul orașenesc Briceni.

Principalele riscuri și provocări în procesul de monitorizare și evaluare (M&E) s-ar putea referi la: insuficiența datelor inițiale, indicatori prea generali sau greu măsurabili, implicarea redusă a comunității, schimbări politice sau bugetare, capacitate instituțională limitată.

În concluzie putem menționa, că un sistem eficient de monitorizare și evaluare aplicat va asigura: a) transparența programului de revitalizare urbană; b) fundamentarea deciziilor pe date; c) creșterea responsabilității instituțiilor; d) adaptarea intervențiilor la nevoile reale ale comunității; e) demonstrarea impactului și justificarea investițiilor.

ANEXA 1 - Procesul de Revitalizare Urbană

Procesul de elaborare a PRU în orașul Briceni a fost constituit din următoarele etape:

Etapa 1 - Stabilirea persoanei responsabile și a comitetului de coordonare

Prin Dispoziția Primarului or. Briceni nr. 52 din 24.03.2025, dl Artiom REABOI, Viceprimarul orașului Briceni, a fost numit în calitate de persoana responsabilă de revitalizare urbană în orașul Briceni.

Pentru acordarea sprijinului persoanei responsabile de revitalizare urbană în orașul Briceni, prin Dispoziția Primarului Nr. 53 din 24.03.2025 a fost creat și **Comitetul de Coordonare** în următoarea componență:

- Vitalii GORODINSCHII, primar – președinte;
- Artiom REABOI, viceprimar – coordonator;
- Alina CAPAȚÎNA, arhitect-șef – membru;
- Iaroslav CAPAȚÎNA, specialist pentru reglementarea regimului funciar – membru;
- Olga CUȘNIR, specialist pentru percepere fiscală – membru;
- Lilia CONDRAȚCHI, jurist – membru;
- Alexandr GORINCIUC, consilier al Consiliului orașenesc Briceni – membru.

Persoana responsabilă de procesul de revitalizare urbană în orașul Briceni, reprezintă punctul local de contact având sarcinile și obligațiile după cum urmează:

- Elaborarea și dezvoltarea Programului de Revitalizare Urbană (PRU), asigurarea calității documentului și coordonarea procesului la nivel local;
- Organizarea și implementarea activităților privind elaborarea PRU, conform notelor și concluziilor ședințelor de lucru ale echipei de implementare;
- Organizarea ședințelor de lucru și a sesiunilor de consultare cu cetățenii;
- Documentarea tuturor activităților privind procesul de elaborare a PRU;
- Promovarea conceptului de revitalizare urbană și PRU;
- Comunicarea eficientă cu echipa de implementare;
- Asigurarea informării, aprobării și participării APL la activitățile întreprinse.

Etapa 2 - Delimitarea orașului în 3 zone

În cadrul acestei etape reprezentanții Primăriei Briceni au analizat posibile delimitări ale zonelor în orașul Briceni. În rezultat, orașul a fost divizat în 3 zone: Zona 1, Zona 2, Zona 3.

Etapa 3 - Identificarea zonelor degradate și a zonei de revitalizare în baza analizei indicatorilor și deciziei strategice, în conformitate cu prioritățile de dezvoltare a orașului

În perioada ce a urmat a avut loc colectarea datelor pentru indicatorii sociali, economici, de mediu, spațial-funcționali și tehnici, pentru determinarea zonelor degradate. În rezultatul analizei datelor a ieșit în evidență Zona 2, care a prezentat cel mai înalt nivel de degradare și necesități de intervenții.

După ce în calitate de zonă degradată a fost stabilită **Zona 2**, în această zonă a urmat un set de activități (vizite în zone, discuții cu reprezentanții comunităților locale) pentru identificarea resurselor și potențialului local.

Ca urmare, a fost luată decizia, că zona de revitalizare urbană în orașul Briceni va fi Zona 2.

Etapa 4 – Crearea comisiei consultative și analizarea aprofundată a zonei de revitalizare urbană

În data de 24.07.2025, au fost organizate o serie de sesiuni de informare și consultare a comunităților locale în zona de revitalizare cu privire la identificarea problemelor și necesităților, resurselor și ideilor de proiect ale comunităților locale din zonă. În aceeași zi a fost creată Comisia Consultativă în care au fost incluși 18 locuitori ai ZR și a avut loc prima ședință de lucru a acestei Comisii. În cadrul Comisiei a fost stabilit și un plan de acțiuni pentru perioada următoare.

Componența Comisiei Consultative:

- Marian LUNGU
- Mihail VOLEANSCHI
- Anastasia SOLOVEI
- Daniela IACUBENCO
- Alexandr GAMCO
- Vadim VIZITIU
- Ludmila CRIVOȘEENCO
- Irina GUȚU
- Cristina CONDREA
- Anna VENGER
- Valentina LADANIUC
- Vitalii MILENCO
- Margarita CHIRNIȚCAIA
- Ivanca COVALIV
- Maria RASULOV
- Victor COȘMAN
- Olga GOGOMAN
- Lucia BURLAC.

De asemenea, în cadrul ședinței Comisiei Consultative din 24 iulie 2025 au fost analizate informațiile obținute din partea localnicilor din zona de revitalizare, formulând, astfel, viziunea, scopul și obiectivele PRU. La această ședință au fost puse în discuție și potențialele idei de proiecte pentru realizarea PRU.

Etapa 5 – Aprobarea PRU

- Verificarea și avizarea Programului de Revitalizare Urbană al orașului Briceni de către Agenția de Dezvoltare Regională Nord.
- Aprobarea Programului de Revitalizare Urbană de către Consiliul Orășenesc Briceni.

Etapa 6 - Implementarea și monitorizarea PRU

PRU este elaborat pentru perioada de 5 ani. Primăria va depune efortul pentru identificarea surselor de finanțare pentru implementarea PRU. Toate activitățile realizate în cadrul implementării PRU vor fi monitorizate și evaluate pe parcursul implementării sale. În procesul de evaluare și monitorizare va fi direct implicată și Comisia Consultativă, creată în Zona 2.